

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความ โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเรียงลำดับหัวข้อดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. การอ่าน
3. หนังสือส่งเสริมการอ่าน
4. แผนการจัดการเรียนรู้
5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
6. ความพึงพอใจ
7. บริบทของโรงเรียนบ้านคงคำพี่
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. กรอบแนวคิดการวิจัย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดไว้ดังนี้

(กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 ข : 6)

1. วิสัยทัคค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากรุณาธิรัตน์ทรงเป็นประธาน มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

2. หลักการ

เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศไทย จึงกำหนดหลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไว้ดังนี้

2.1 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีคุณมุ่งหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล

2.2 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับ การศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ

2.3 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

2.4 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทึ่งค้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้

2.5 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.6 เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัชญาคัยครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

3. คุณภาพ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดคุณมุ่งหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

3.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล พุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง

3.2 มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหาการใช้เทคโนโลยี และทักษะชีวิต

3.3 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

3.4 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกรักในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นใน วิถีชีวิตและการปกป้องตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3.5 มีจิตสำนึกรักในกรุงศรีอยุธยา วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และสืบสาน ภูมิปัญญาและภูมิปัญญาที่มีเอกลักษณ์ ทำประโภชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกัน

ในสังคมอย่างมีความสุข

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร

4.2 ความสามารถในการคิด

4.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา

4.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

4.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

5.1 รักชาติ ศาสน์ กฎหมาย

5.2 ซื่อสัตย์สุจริต

5.3 มีวินัย

5.4 ใฝ่เรียนรู้

5.5 อยู่อย่างพอเพียง

5.6 นุ่งมั่นในการทำงาน

5.7 รักความเป็นไทย

5.8 มีจิตสาธารณะ

6. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ในกลุ่มสาระ การเรียนรู้ ให้สาระการอ่านเป็นสาระที่ 1 ตรงกับมาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้าง ความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหานในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน เนื้อหาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สาระการอ่าน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.5	1.อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้อง 2.อธิบายความหมายของคำ ประโยชน์ และข้อความที่เป็นการบรรยายและการพรรณนา 3.อธิบายความหมายโดยนัย จากเรื่องที่อ่านอย่างหลากหลาย	• การอ่านออกเสียงและการนออกความหมายของบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองที่ประกอบด้วย - คำที่มี ร เป็นพยัญชนะต้น - คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ - คำที่มีอักษรนำ - คำที่มีตัวการันต์ - อักษรย่อและเครื่องหมายวรรณคดion - ข้อความที่เป็นการบรรยายและการพรรณนา - ข้อความที่มีความหมายโดยนัย
	4.แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน 5.วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต	• การอ่านขับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น - วรรณคดีในบทเรียน - บทความ - บทโฆษณา - งานเขียนประเภทโน้มน้าวใจ - ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน
	6.อ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อแนะนำ และปฏิบัติตาม	• การอ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อแนะนำ และปฏิบัติตาม เช่น - การใช้พจนานุกรม - การใช้วัสดุอุปกรณ์ - การอ่านฉลากยา - คู่มือและเอกสารของโรงเรียนที่เกี่ยวกับนักเรียน - ข่าวสารทางราชการ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ขั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	7. อ่านหนังสือที่มีคุณค่าตามความสนใจของบุคคล เช่น นิยาย วรรณกรรม ฯลฯ	- การอ่านหนังสือตามความสนใจ เช่น หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย - หนังสือที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน
	8. มีมารยาทในการอ่าน	• มารยาทในการอ่าน

7. คุณภาพของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังนี้ อ่านออกเสียงง่ายและเข้าใจง่าย คำอธิบายในคู่มือต่าง ๆ แยกแยะข้อคิดเห็นและจัดเรียง จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและนำความรู้ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน และเห็นคุณค่าสิ่งที่อ่านสะกดคำ และเข้าใจความหมายของคำ สำนวน คำพังเพย และสุภาษณ์รู้และเข้าใจนิคและหน้าที่ของคำ ในประเทศไทย ชนิดของประเทศไทย คำภาษาถิ่นและภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ใช้ภาษาไทย ศัพท์และคำสุภาษณ์ได้อย่างเหมาะสม แต่ประโยค แต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสี่ กลอน สุภาษณ์ และกาพย์บานี 11 เข้าใจและเห็นคุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน เล่านิทาน พื้นบ้าน ร้องเพลงพื้นบ้านของท้องถิ่น นำข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง และท่องบทاخยานตามที่กำหนดได้

7.1 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้

ภาษาไทย ประกอบด้วย

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐานที่ 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษา ค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

มาตรฐาน ท 4.2 สามารถใช้ภาษาแสดงหากความรู้ เสริมสร้างลักษณะนิสัยบุคคลภาพและความสัมพันธ์ระหว่างภาษา กับวัฒนธรรม อาชีพ สังคม และชีวิตประจำวัน

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมายกระดับต่อไปในชีวิตจริง

7.2 หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านดงคำพี้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านดงคำพี้ (2551 : 9 – 15) ระบุตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ไว้ ดังนี้

7.2.1 อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้อง

7.2.2 อธิบายความหมายของคำ ประโยคและข้อความที่เป็นการบรรยายและการ

พรรณา

7.2.3 อธิบายความหมายโดยนัยจากเรื่องที่อ่านอย่างหลากหลาย

7.2.4 แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ในการ

ดำเนินชีวิต

7.2.5 วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน เพื่อนำไปใช้ในการ

ดำเนินชีวิต

7.2.6 อ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อแนะนำ และปฏิบัติตาม

7.2.7 อ่านหนังสือที่มีคุณค่าตาม ความสนใจ อย่างสมำเสมอและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

7.2.8 มีมารยาทในการอ่าน

การอ่าน

การอ่านเป็นวิธีสำคัญประการหนึ่งที่มนุษย์ใช้ในการค้นหาความรู้ที่ต้องเข้าใจ ตัวอักษรที่ปรากฏต่อสายตาและสมองจะเปลี่ยนมาอย่างตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่พับเห็นออกเป็นคำพูด ความคิด ความรู้สึกของถ้อยคำนั้น การอ่านหนังสือจึงเป็นส่วนช่วยสร้างความสำเร็จในการดำรงชีวิต

1. ความหมายของการอ่าน

นักการศึกษาและน่วงงานทางการศึกษา เสนอความหมายของ “การอ่าน” ไว้วังนี้ ไฟนูลย์ ดวงจันทร์ (2542 : 107) กล่าวว่า การอ่าน เป็นวิธีรับสารที่ส่งมาด้วยลายลักษณ์อักษร โดยใช้สมรรถภาพทางสมองเพื่อจับประเด็น วิเคราะห์ ตีความ ประเมินค่า ของเอกสาร และมีปฏิกริยาตอบสนองสารที่อ่าน การอ่านเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับ การรับรู้ (Perception) ความเข้าใจ (Comprehension) เช่นเดียวกับการฟัง นอกจากนี้การอ่าน ยังเป็นสิ่งที่ทำให้การสื่อสารด้วยการเขียนครบทวงจร เพราะถ้ามีคนเขียนแล้วไม่มีคนอ่าน การสื่อสารด้วยการเขียนก็เกิดขึ้นไม่ได้ และการอ่านยังเป็นพฤติกรรมที่ต้องอาศัยการฝึกฝน (Practice) จนเกิดการเรียนรู้ จะนั่นผู้อ่าน ได้ดีจะต้องอาศัยการเรียนรู้และฝึกฝนจนชำนาญ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546 : 1364) ให้ความหมายคำว่า “อ่าน” หมายถึงว่าตามตัวหนังสือ ถ้าอ่านเสียงด้วยเรียกว่าอ่านออกเสียง ถ้าไม่ต้องการออกเสียงเรียกว่าอ่านในใจ สังเกต หรือพิจารณาดูให้เข้าใจ เช่น อ่านสีหน้า อ่านริมฝีปาก อ่านใจ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 : 4) เสนอว่า การอ่าน คือ การเข้าใจถ้อยคำ ประโยชน์ ข้อความ และเรื่องราวที่อ่าน โดยสามารถอธิบายความหมายของคำ เล่าเรื่อง สรุปเรื่อง และบอกประเด็นสำคัญของเรื่อง ได้ถูกต้อง ดังนั้น ผู้ที่มีคุณสมบัติ ดังกล่าว จึงถือได้ว่าเป็นผู้ที่อ่านเป็น

สรุปว่า การอ่าน เป็นวิธีการรับสารที่เป็นถ้อยคำ ประโยชน์ ข้อความ และเรื่องราว ที่อ่าน แล้วจับประเด็น วิเคราะห์ ตีความ ประเมินค่า เพื่อการรับรู้ เข้าใจโดยสามารถอธิบาย ความหมายของคำ ประโยชน์ ข้อความ เล่าเรื่อง สรุปเรื่อง และบอกประเด็นสำคัญของเรื่อง ได้ถูกต้อง

2. ความหมายของใจความ

นักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษา เสนอความหมายของ “ใจความ”

ไว้ดังนี้

สุ่ราษฎร์ พัสดุทอง (2542 : 65) กล่าวว่า ใจความสำคัญ หมายถึง ความคิดสำคัญ ข้อเป็นแก่นหรือหัวใจของเรื่องที่ผู้เขียนมุ่งสื่อมาให้ผู้อ่านได้รับทราบ ซึ่งอาจเป็นข้อเท็จจริง ความคิดเห็นหรือย่างโดยย่างหนึ่งก็ได้

กรมวิชาการ (2546 : 188 – 189) เสนอว่า ใจความสำคัญของเรื่อง คือ ข้อความที่มีสาระคลุมข้อความอื่น ๆ ในอย่างหน้า�นหรือเรื่องนั้นทั้งหมด ข้อความอื่น ๆ เป็นเพียงส่วนขยายใจความสำคัญเท่านั้น ข้อความหนึ่งหรือตอนหนึ่งจะมีใจความสำคัญที่สุดเพียงหนึ่งเดียว นอกนั้นเป็นใจความรอง คำว่าใจความสำคัญนี้ผู้ใดเรียกไว้หลายอย่าง เช่น ข้อคิดสำคัญ ของเรื่อง แก่นของเรื่อง หรือความคิดหลักของเรื่อง แต่ย่างไรก็ตามใจความสำคัญก็คือสิ่งที่เป็นสาระสำคัญที่สุดของเรื่องนั้นเอง

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546 : 329) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 : 4) เสนอไว้ว่าสอดคล้องกันว่า ใจความ หมายถึง ส่วนสำคัญของเรื่อง ประกอบด้วยใจความจากย่อหน้าต่าง ๆ รวมกันเป็นใจความของเรื่อง ใจความจะมีความหมายตรงกันข้าม กับพลความ คือ หมายถึง ส่วนที่ไม่สำคัญของเรื่อง

สรุปว่า ใจความ หมายถึง สิ่งที่เป็นสาระสำคัญที่สุดของเรื่องที่ผู้เขียนมุ่งสื่อให้ผู้อ่านได้รับทราบ ซึ่งอาจเป็นข้อเท็จจริง ความคิดเห็น หรือย่างโดยย่างหนึ่งก็ได้ ข้อความหนึ่งหรือตอนหนึ่งจะมีใจความสำคัญที่สุดเพียงหนึ่งเดียว นอกจากนั้นเป็นใจความรอง คำว่าใจความสำคัญนี้ผู้ใดเรียกไว้หลายอย่างแต่ย่างไรก็ตามใจความสำคัญก็คือ สิ่งที่เป็นสาระสำคัญที่สุดของเรื่องนั้นเอง

3. ความหมายของการอ่านจับใจความ

นักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษา ได้เสนอความหมายของ การอ่านจับใจความ ไว้ดังนี้

คงสันต์ เข้าเสิง (2542 : 10) กล่าวว่า การอ่านจับใจความเป็นความเข้าใจจาก การอ่าน ซึ่งสามารถแยกแยะประเด็นหลักและประเด็นรอง ได้

วนิดา สายสุวรรณ (2544 : 9) กล่าวสรุปถึงความหมายของการอ่านจับใจความ ไว้ว่า การอ่านจับใจความเป็นการอ่านเพื่อทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง เข้าใจคุณค่าหมายของผู้เขียน และจับสาระสำคัญของเรื่องไว้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545 : 88) ได้ให้ความหมายของการอ่านจับใจความ ไว้ว่า เป็นการแปลความ ของสัญลักษณ์ที่ปรากฏในสาร การทำความเข้าใจและความหมายของคำ ประโยคและข้อความการจับใจความและแนวคิดของผู้เขียน และกระบวนการคิดที่เกิดขึ้นใน ภูมิปัญญาที่ทำความเข้าใจสัญลักษณ์

ประพนธ์ เรืองแยงคง (2545 : 11) กล่าวว่า การอ่านจับใจความ หมายถึง การอ่าน เพื่อเก็บสาระสำคัญหรือใจความสำคัญของเรื่อง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสรุปใจความสำคัญหาคำ สำคัญ ใช้แผนภาพโครงเรื่องเพื่อพัฒนาการอ่าน รวมทั้งการรู้จักใช้คำานาเกี่ยวกับเนื้อหาและการพัฒนาทางด้านความคิด

กรมวิชาการ (2546 : 188) เสนอว่า การอ่านจับใจความ หมายถึง การอ่านที่มุ่ง ค้นหาสาระของเรื่องหรือของหนังสือแต่ละเล่ม ที่เป็นส่วนใจความสำคัญ และส่วนขยาย ใจความสำคัญของเรื่อง

วิมลรัตน์ สุนทร โภจน์ (2547 : 96) ได้ให้ความหมายการอ่านในใจ (อ่านจับใจความ) หมายถึง การแปลความหมายของอักษรออกมานเป็นความคิด ซึ่งไม่ได้พูดออกมานเป็นเสียงและ นำความคิดนั้นไปใช้ประโยชน์

นวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์ (2547 : 26) ได้ให้ความหมายการอ่านจับใจความไว้ว่า เป็นการอ่านแล้วสรุปใจความสำคัญหรือข้อความที่สำคัญ ด้วยการจดบันทึกย่อหรือจดจำไว้ใน สมองหรือด้วยการจัดเส้นให้เร็วนหนังสือนั้น ใจความสำคัญที่ผู้อ่านได้รับอาจมีหลายลักษณะ ตามแต่จะต้องการ เช่น เป็นสาระสำคัญของเนื้อเรื่อง เป็นความรู้หรือข้อมูลที่ผู้อ่านสนใจ เป็น แนวคิดหรือทัคโนซึ่งของผู้เขียน หรือเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง

สรุปว่า การอ่านจับใจความ หมายถึง การอ่านเพื่อเก็บสาระสำคัญหรือใจความ สำคัญของเรื่องที่อ่านการอ่านจับใจความเป็นความเข้าใจจากการอ่านซึ่งสามารถแยกแยะ ประเด็นหลักและประเด็นรอง ได้รวมทั้งการรู้จักใช้คำานาเกี่ยวกับเนื้อหาและการพัฒนา ทางด้านความคิด

4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อการอ่านจับใจความ มีหลายวิธี เช่น

การอ่านจับใจความ เป็นการอ่านในใจอย่างหนึ่งที่มุ่งจับประเด็นสำคัญของเรื่อง ที่อ่าน ดังนั้น การสอนอ่านในใจ จึงเป็นการสอนอ่านเพื่อจับใจความวิธีหนึ่งที่เหมาะสม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ป.1-3) และช่วงชั้นที่ 2 (ป.4-6) โดยครุภาระพิจารณาความสามารถ ของนักเรียนเพื่อตัดสินใจว่าควรจะเลือกใช้กิจกรรมใดมาการสอนอ่านในใจมี 3 ขั้นตอน คือ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 190 – 196)

4.1 การอ่านในใจ

4.1.1 ขั้นเตรียมการอ่าน ประกอบด้วย

- 1) การสร้างประสบการณ์พื้นฐาน เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจใน
การอ่าน โดยจัดกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งหรือหลายกิจกรรม เช่น

1.1) สนทนากับชี้ช่องและแนวคิดของเรื่อง

1.2) ภาพในหนังสือแล้วสนทนาเกี่ยวกับภาพ

1.3) เล่าเรื่องที่อ่านพอสั้นๆ

1.4) อ่านบทนำเรื่อง (ถ้ามี) เพื่อให้รู้เรื่องต่าง ๆ

1.5) ทดสอบเกี่ยวกับคำศัพท์

- 2) การอ่านคำยาก เป็นการสอนอ่านคำยากในบทเรียนเพื่อให้เข้าใจ

ความหมายได้ถึงขั้น

- 3) การตั้งข้อประสงค์ในการอ่าน เป็นการบอกแนวทางการเรียนรู้ให้แก่

นักเรียน

4.1.2 ขั้นอ่านในใจ ประกอบด้วย

- 1) อ่านสำรวจและตั้งคำถาม ให้นักเรียนอ่านเร็วๆ และตั้งคำถาม
ช่วยกันบอกรายการที่คิดขึ้น แล้วครุยเขียนบนกระดานดำ

- 2) อ่านพินิจแล้วตอบคำถาม เป็นการอ่านเรื่องอีกรอบอีกครั้งอีกครั้งหนึ่ง พิจารณา เพื่อหาคำตอบ จับประเด็นสำคัญ หารายละเอียดของเรื่อง หาเหตุผลของเหตุการณ์ ลำดับของเหตุการณ์ เป็นต้น

- 3) ตอบคำถามและทบทวน ให้นักเรียนตอบคำถามแล้วตรวจสอบ
คำตอบจากครัวเรื่องที่อ่านอีกรอบหนึ่ง

- 4.1.3 ขั้นหลังอ่านในใจ ฝึกให้นักเรียนทำแผนภาพโครงเรื่อง เพื่อสร้าง
ความเข้าใจ ซึ่งจะนำไปสู่การพูด การฟัง การเขียน

4.1.4 การวัดผลและการประเมินผล มีวิธีการดังนี้

- 1) สังเกตการณ์มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน

- 2) พิจารณาจากความสามารถในการเล่าเรื่อง

- 3) พิจารณาจากความสามารถในการตั้งคำถามและตอบคำถาม

- 4) พิจารณาจากความสามารถในการทำแผนภาพโครงเรื่อง

4.2 จัดตามขั้นตอนการฝึกทักษะการอ่านจับใจความ การอ่านจับใจความเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝน ซึ่งมีแนวปฏิบัติดังนี้

4.2.1 ขั้นการเตรียมความพร้อมในการอ่าน มีขั้นตอนดังนี้

1) ให้นักเรียนฝึกการใช้ทำทางและปฏิบัติตนในการอ่านในใจอย่าง

ถูกต้องโดยให้นักเรียนอ่านเอกสารที่นำมา และครุ一刻สังเกตทำทาง การปฏิบัติตนในการอ่านที่ถูกต้อง เช่น ทำทางในการอ่าน การนั่ง การวางมือ การวางหนังสือ ระยะห่างจากสายตา การคาดสายตาในขณะอ่าน การไม่ออกรสิ่งไม่เจ็บริมฟีปาก การไม่ใช้นิ้วมือซึ่หรืออุปกรณ์ซึ่ตัวหนังสือและการมีสมาธิในการอ่าน

2) ให้นักเรียนฝึกอ่านแบบเคลื่อนสายตามแนววางและแนวอน

โดยใช้อักษรเดียว คำเดียว กลุ่มอักษร และคำที่มีความหมายเดียวกันกับคำที่กำหนด

โดยเบริญเทียบเวลาในการอ่านแต่ละเทียบ และตอบคำถามได้ถูกต้อง ได้แก่

2.1) ฝึกเคลื่อนสายตามแบบเด่นของ โดยใช้พยัญชนะตัวเดียว

แล้วตอบคำถาม เช่น

พ _____ ห _____ ก _____ ด _____ ส

ว _____ พ _____ จ _____ ห _____ ว

(1) มีตัวอักษรทั้งหมดกี่ตัว

(2) มีตัวอักษรที่ซ้ำกันกี่ตัว อะไรมาก ฯลฯ

2.2) ฝึกเคลื่อนสายตามแบบเด่นของ โดยให้คำเดียว เช่น

คอกไม้ _____ ห้องพ้า _____ สายลม _____ ผีเสื้อ _____ เมฆขาว

ตะวัน _____ โขดหิน _____ ทะเล _____ คอกไม้ _____ สายลม

(1) มีคำว่าคอกไม้กี่คำ

(2) มีคำใดที่เกี่ยวกับสัตว์ ฯลฯ

2.3) ฝึกเคลื่อนสายตามแบบเดียวกับกลุ่มพยัญชนะที่ซ้ำกับกลุ่มแรก

เช่น กมร ดรก พหก ถนน ถนน กมร บนาฯ

2.4) ฝึกเคลื่อนสายตามแบบให้เลือกคำที่เปลี่ยนเหมือนกับคำที่

กำหนดให้ เช่น

1. รัก	ถัก	ปัก	สัก	รัก
2. วัน	กัน	คัน	วัน	ตัน

2.5) ฝึกเดื่อนสายตาแบบให้เลือกคำที่เขียนเหมือนกันกับกลุ่มคำ

ที่กำหนดให้ เช่น

1. รื่นรมย์	สุขสม	กิริมย์	อารมณ์	รื่นรมย์
2. แม่น้ำ	แม่พระ	แม่ทัพ	แม่น้ำ	แม่เดียง

3) ให้นักเรียนฝึกจำคำต่าง ๆ ซึ่งเป็นการฝึกขั้นพื้นฐานในการอ่านจับใจความทำให้นักเรียนสามารถอกรความหมายของคำได้ถูกต้องรู้จักคำมากขึ้น รู้ความแตกต่างและความหมายของคำที่หลากหลายมากขึ้น เช่น

3.1) ฝึกเดื่อนสายตาแบบให้เลือกคำที่เขียนเหมือนกันกับกลุ่มคำ

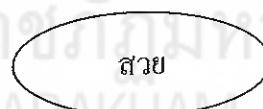
ที่กำหนดให้ เช่น

(1) ฝึกจำคำที่มีความหมายเหมือนกันหรือใกล้เคียงกันกับคำ

ในกรอบ เช่น

แพรพรรณ	แพรพรรณ	แพรพันธุ์	แพรพรรณ	พี่พรรณ	ผูกพัน

(2) ฝึกจำคำที่มีความหมายตรงข้ามกับคำที่กำหนดให้ เช่น

งาม แย่ ชี้หรี่ ไล่ สดใส

(3) ฝึกจำคำที่เข้าพ่วงกับ 3 คำแรก

พนา	ไฟรัน	ป่า	1. คงดาน	2. บรรพต	3. ไศล	4. ไฟรินทร์

4) ให้นักเรียนฝึกอ่านเป็นวงลี เพื่อเก็บหน่วยความคิด แล้วรวบรวมหน่วยความคิดเหล่านี้เป็นความเข้าใจร่องที่อ่าน เช่น

4.1) ฝึกอ่านกลุ่มคำจากบรรทัดบนลงไปบรรทัดล่าง ตามลำดับ ที่

ลงทะเบียนแล้วตอบคำถาม

4.2) ฝึกอ่านกลุ่มคำที่บีบเส้นใต้ แล้วตอบคำถาม

4.3) ฝึกอ่านในใจ โดยใช้สายตาจับที่จุดกึ่งกลางของกลุ่มคำ ที่

แยกไว้ให้ กลุ่มคำละ 1 จุด แล้วตอบคำถาม

5) ให้นักเรียนฝึกอ่านแบบเจาะจง เป็นการฝึกทักษะในการกวาดสายตา ในการอ่านบรรทัดอย่างรวดเร็ว เพื่อค้นหาคำตอบ ค้นหาตำแหน่ง ค้นหาความหมายของคำ ข้อสรุป หรือข้อเท็จจริงเฉพาะอย่าง เช่น

- 5.1) ฝึกอ่านเจาะจงเพื่อค้นหาคำที่กำหนดให้ว่าอยู่ในบรรทัดใด
- 5.2) ฝึกอ่านแบบเจาะจงหาตัวเลขจากสารบัญ
- 5.3) ฝึกอ่านแบบเจาะจงเพื่อค้นหาความหมายของคำจาก

พจนานุกรม

5.4) ฝึกอ่านคำตามแล้วค้นหาคำตอบที่ถูกต้อง
6) ให้นักเรียนฝึกอ่านข้ามคำ โดยการข้ามคำหรือวลีที่ไม่สำคัญและอ่านเฉพาะคำวีดี ประโยคที่สำคัญ เพื่ออ่านได้อย่างรวดเร็วและจับใจความสำคัญได้ ได้แก่

- 6.1) ฝึกอ่านข้ามคำหรือวลีที่ไม่สำคัญ
- 6.2) ฝึกอ่านข้ามคำ โดยอ่านเฉพาะคำ วีดี หรือข้อความที่

กำหนดให้

6.3) ฝึกอ่านข้ามคำโดยอ่านเฉพาะข้อความที่สำคัญอย่างรวดเร็ว การฝึกในชั้นเรียนพร้อมนี้ ครูควรจะต้องจัดทำหรือจัดทำแบบฝึกมาให้นักเรียนอ่านอย่างหลักหลายโดยเริ่มจากง่ายไปยาก

4.2.2 ขั้นการสร้างคำศัพท์ การรู้คำศัพท์มากทำให้อ่านเรื่องและเขียนเรื่องได้ดี มีวิธีการฝึก คือ

1) ให้นักเรียนฝึกการใช้บินท ซึ่งได้แก่คำหรือข้อความแผลต้ม เพื่อช่วยให้เข้าใจความหมาย ได้แก่

- 1.1) ฝึกให้อ่านประโยค และเขียนความหมายของคำที่บินได้ เส้นใต้

โดยพิจารณาข้อความในประโยค เช่น

ประโยค ถนนยอดกอปเตอร์ม่องเห็นสภาพการจราจรนห้องถนนอย่างชัดเจน
ความหมาย เอดกอปเตอร์ หมายถึง.....

- 1.2) ฝึกให้อ่านเป็นข้อความ และเขียนความหมายของคำที่กำหนด

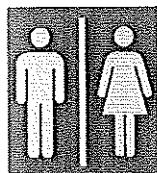
เช่น

อาหารโปรดของหมีคือรังผึ้ง เมื่อพบรังผึ้งมันจะรีบฉีกรังออกกินน้ำผึ้ง ทึ่งตัวอ่อนโดยไม่กลัวผึ้งต่อยเอา เมื่อถึงฤดูใบไม้ร่วง มันจะกินอาหารมากจนตัวอ้วนหัววน แล้วจะไปหาถ้ำหรือที่พักเพื่อจำที่ดี ก่อนตลอดฤดูหนาว

จำศีล คือ.....

- 2) ให้นักเรียนฝึกการใช้ร่องรอยที่เห็นได้ เช่น รูปภาพ เครื่องหมายสัญลักษณ์ ที่จะช่วยให้รู้ความหมายของเรื่องที่อ่านได้มากขึ้น ได้แก่ ฝึกให้ห้าความหมายที่เห็นจากภาพ เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์

เช่น

หมายถึง ห้องน้ำ

- 3) ให้นักเรียนฝึกการหาความหมายจากส่วนของคำ คำที่เป็นคำประสม ถ้านักเรียนรู้ความหมายของคำหนึ่ง ก็จะสามารถเขื่อมโยงไปสู่อีกความหมายคำอีกคำหนึ่งได้ การฝึกสังเกตคำที่มีส่วนของคำประสมกันอยู่ จะทำให้สร้างคำศัพท์ และรู้ความหมายของคำศัพท์มากขึ้น เช่น

ฝึกให้ห้าความหมายของคำ โดยพิจารณาจากคำที่ให้ความหมายไว้แล้ว
เช่น สุกันธ์ แปลว่า หอม กลิ่นหอม
                สุกันธ์ แปลว่า.....
                สุกันธรา แปลว่า.....

- 4) ให้นักเรียนฝึกหาคำที่มีหลายความหมาย คำบางคำเจียนเหมือนกัน ออกเสียงเหมือนกัน แต่ความหมายต่างกัน แล้วแต่ว่าจะนำไปประกอบกับคำใด การฝึกหาคำที่มีหลายความหมายมาร่วมรวมไว้จะทำให้สร้างคำศัพท์ได้มากและเป็นประโยชน์ต่อการอ่าน จับใจความ เช่น

ฝึกให้เข้าใจความหมายของคำกับตัวอย่างประโยคโดยนำตัวอักษรหน้าข้อความด้านขวาเมื่อ มาใส่ไว้หน้าตัวเลขแต่ละข้อ เช่น

พื้น

..... 1.1 ปลodorกษ	ก. ลูกของฉันพื้นอกไปแล้ว
..... 1.2 เลยกำหนดเวลา	ข. เรื่องนี้พื้นวิธีของฉันจริงๆ
..... 1.3 เกินความสามารถ	ค. คุณหมอย่าว่าเจ็บพื้นเต้นตรายแล้ว
..... 1.4 เป็นอิสระ	ง. เขาสมัครเรียนไม่ทัน เพราะพื้นกำหนดไปแล้ว

5) ให้นักเรียนฝึกหาความหมายจากพจนานุกรม พจนานุกรมช่วยให้รู้ความหมายของคำ ที่ไม่ของคำ ชนิดของคำ การสะกด การออกเสียง ดังนี้ การเปิดพจนานุกรมเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการอ่านและการเขียน เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการใช้ภาษาไทยมากยิ่งขึ้น

4.3 สอนอ่านจับใจความโดยใช้แผนภาพโครงเรื่อง

การสอนโดยใช้แผนภาพโครงเรื่อง หรือแผนภาพโครงสร้างเรื่อง จะช่วยให้นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ และเกิดความแม่นยำในการเรียนรู้ แผนภาพโครงเรื่องมีหลายรูปแบบ เช่น โครงสร้างเหตุการณ์ โครงสร้างรายละเอียด โครงสร้างบทนำหรือคำนำ โครงสร้างบทสรุป โครงสร้างแบบความหมาย โครงสร้างลักษณะ โครงสร้างเบริบบทเทียน และโครงสร้างแบบแก้ปัญหา ซึ่งครูจะต้องเลือกมาใช้ให้เหมาะสม กับเรื่องที่อ่าน

4.3.1 ขั้นตอนการสอนแผนภาพโครงเรื่อง มีขั้นตอนสำคัญ ๆ ดังนี้

- 1) เผยแพร่แผนภาพโครงเรื่องให้สมบูรณ์ก่อนเพื่อเป็นคู่มือ
- 2) แจกแผนภาพโครงเรื่องหรือเผยแพร่แผนภาพโครงเรื่องบนกระดานดำ โดยไม่มีรายละเอียดของเรื่อง
- 3) ให้นักเรียนอ่านเรื่อง
- 4) ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายเนื้อเรื่อง แล้วช่วยกันเติมข้อความ หรือรายละเอียดของแผนภาพโครงเรื่อง เพื่อหาใจความสำคัญของเรื่อง เหตุการณ์ที่สำคัญและคุณค่าหรือข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน หากนักเรียนทำไม่ได้ ครูอาจใช้คำแนะนำเพื่อกระตุ้น ให้นักเรียนคิดวิเคราะห์
- 5) ให้นักเรียนเล่าเรื่องตามแผนภาพโครงเรื่องและปรับเรื่องให้สมบูรณ์
- 6) ให้นักเรียนเขียนเรื่องตามแผนภาพโครงเรื่องด้วยถ้อยคำของนักเรียนเพื่อถูกความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อผู้อ่าน

ส่วนการวัดผลของแผนภาพโครงเรื่อง โดยการตรวจผลงานหาใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน เหตุการณ์สำคัญ คุณค่า หรือข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน การเติมแผนภาพโครงเรื่อง การเล่าเรื่อง และการเขียนเรื่องตามแผนภาพได้ถูกต้องตามเนื้อหาสาระที่อ่าน และสังเกตความพึงใจในการทำงาน การมีส่วนร่วมกิจกรรมกับผู้อื่นด้วย

4.4 สอนอ่านจับใจความโดยใช้กิจกรรมต่าง ๆ

การสอนอ่านจับใจความโดยใช้กิจกรรมจะช่วยให้นักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนระดับประถมศึกษา มีความสนุกสนาน ความสนใจ และการกระตือรือร้นที่จะเรียนโดยไม่เบื่อหน่าย ซึ่งครุคิดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการสอนอ่านจับใจความของนักเรียน รัฐนี เหรัญจิ และคณะ (2546 : 98) กล่าวถึงวิธีการสอนอ่านจับใจความไว้ 8

ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 สร้างประสบการณ์ ครูนำนิทานหรือเรื่องราวที่สนใจพร้อมภาพประกอบมาเล่าให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายหลังจากฟังเรื่องจนแล้ว

ขั้นที่ 2 สะท้อนประสบการณ์ ครูให้นักเรียนช่วยกันสำรวจคำจากนิทาน หรือเรื่องราวที่ครูกำหนดให้อ่าน โดยสำรวจคำที่อ่านไม่ได้ (คำใหม่) คำที่ไม่เข้าใจ ความหมาย จากนั้นครูนำคำที่มีปัญหามาให้นักเรียนฝึกอ่านอีกครั้งและหาความหมายของคำโดยอนุญาตให้ใช้พจนานุกรมได้

ขั้นที่ 3 บูรณาการการสังเกตไปสู่ในคติ ความคิดรวบยอด โดยการศึกษาด้วยตนเอง หรือในงานที่ครูเตรียมให้

ขั้นที่ 4 พัฒนานิทาน ครูแบ่งกลุ่มนักเรียน ตั้งคำถาม ตามนักเรียนว่า ใคร ทำอะไรมากที่สุด อย่างไร บทสรุปเป็นอย่างไร มีข้อคิดอะไรบ้าง ความเห็นของนักเรียนต่อเรื่องราวที่ได้อ่าน พร้อมทั้งคาดภาพประกอบหรือแสดงบทบาทสมมติ

ขั้นที่ 5 ปฏิบัติตามโนคติ ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเพื่อให้ช่วยกันคิดเรื่องหรือหาเรื่องราวที่นำเสนอจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ มาสร้างคำถาม

ขั้นที่ 6 ปรับแต่งให้สมบูรณ์ ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเรื่องราวที่ได้อ่านในขั้นที่ 4 มาสร้างสรรค์ โดยระดมความคิดเพื่อผลิตผลงานที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน

ขั้นที่ 7 วิเคราะห์คุณค่าและนำไปใช้ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเพื่อให้ครูและเพื่อน ๆ ช่วยกันซักถามเรื่องราวและอภิปรายแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

ขั้นที่ 8 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ นักเรียนนำผลงานไปจัดแสดงบนป้ายนิเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551 : 28 - 29) เสนอว่า ใจความ มิใช่จะปรากฏให้เห็นได้ชัดเจน นักเรียนเป็นผู้อ่านต้องอาศัยการสังเกตจึงจะสามารถจับใจความเรื่องราวที่อ่านได้ถูกต้อง การสังเกตต้องอาศัยเหตุผลและหลักบางประการเพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถค้นหาใจความของเรื่องได้

1. ต้องอ่านชื่อร่องแล้วทำการเข้าใจความหมายก่อนที่จะอ่านเนื้อร่องเสมอ โดยทั่วไปชื่อร่องมักจะให้แนวทางเกี่ยวกับเนื้อร่อง นักเขียนที่เขียนเรื่องเก่ง ๆ สามารถตั้งชื่อร่องได้ครอบคลุมเนื้อร่อง ในขณะที่การตั้งชื่อร่องบางเรื่องอาจจะไม่เกี่ยวข้องกันเลยส่วนชื่อร่อง บางเรื่องที่อ่านแล้วไม่เข้าใจ ควรใช้พจนานุกรมเปิดหาความหมายให้เข้าใจก่อนอ่านเนื้อร่อง

อ่านทีละบล็อกหน้าอย่างละเอียด เมื่ออ่านจบแต่ละบล็อกหน้าให้หาใจความที่กล่าวถึงเป็นประเด็นหลัก ซึ่งจะปรากฏในบล็อกหน้าเป็นประโยคที่อยู่ในตอนต้น ตอนกลาง และตอนท้ายของบล็อกหน้าอย่างโดยย่างหนึ่ง อาจมี 1 – 2 ประโยค ส่วนประโยคที่เหลือเป็นพอดความ

2. จดบันทึกประเด็นที่เป็นใจความของแต่ละบล็อกหน้า ส่วนที่เป็นพอดความ ไม่ต้องจดบันทึก

3. อ่านบททวนเนื้อร่องอย่างละเอียดเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของใจความ ที่จดบันทึกไว้

4. นำใจความของทุกบล็อกหน้าเรียงลำดับให้มีเป็นเรื่องราวต่อเนื่องกันอาจมีการปรับปรุงภาษาเพื่อให้ได้ความสะอาดสวยงาม ด้วยการตัดคำหากใช้คำข้ากัน หรืออ่านเพิ่มคำสันธาน หรือมีประโยคเหล่านี้เป็นต้น แต่ไม่ควรเปลี่ยนแปลงใจความ ให้ผิดเพี้ยนไปจากเดิมหรือแสดงความคิดเห็นส่วนตัวซึ่งไม่ถือว่าเป็นใจความของเรื่อง

สรุปว่า กิจกรรมการอ่านจับใจความ ประกอบไปด้วยกิจกรรม ดังนี้

ข้อ 1 การอ่านผ่าน ๆ โดยการอ่านอย่างคร่าว ๆ เพื่อสำรวจประเด็น หรือหุคสำคัญ ประเด็นสำคัญของเรื่อง ศึกษาความหมายของคำศัพท์ จากเรื่องที่อ่าน

ข้อ 2 การอ่านให้ละเอียด เพื่อทำการเข้าใจ เป็นการอ่านบททวนอย่างละเอียด เพื่อสร้างความเข้าใจ ทำความเข้าใจเรื่องให้ชัดเจน ไม่ควรหยุดอ่านระหว่างเรื่อง เพราะจะทำให้ความเข้าใจไม่ติดต่อกัน

ข้อ 3 การอ่านซ้ำ เป็นการอ่านเพื่อตรวจสอบความเข้าใจบางตอนให้แน่นอน

ถูกต้อง

ข้อ 4 การสรุปเรียงเรื่องใจความสำคัญของเรื่องด้วยตนเอง

5. การประเมินผลการอ่านจับใจความ

นักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษา เสนอแนวทางการประเมินผลการอ่านจับใจความ ไว้ดังนี้

5.1 แนวทางการประเมินผลการอ่านจับใจความ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551 : 46) เสนอกรอบการประเมินการอ่านจับใจความสำคัญ ว่าต้องอาศัยทักษะหลายอย่างรวมกัน ในการประเมินการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับครูผู้สอนดังต่อไปนี้

5.1.1 การบูรณาการทักษะทางภาษาทั้งการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการคุยซึ่งแต่ละทักษะมีความสำคัญที่ควรเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กันทักษะทางภาษาทักษะหนึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาทักษะทางภาษาอื่น ๆ ด้วย

5.1.2 นักเรียนต้องได้รับการพัฒนาความสามารถทางภาษาพร้อมกับการพัฒนาความคิดเนื่องจากภาษาเป็นสื่อของความคิด การติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น ควรจัดให้ นักเรียนได้ใช้ภาษา ตามสถานการณ์จริงทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อเป็นการฝึกทักษะทางสังคมในสถานการณ์จริง

5.1.3 นักเรียนต้องเรียนรู้การใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนได้อย่างถูกต้อง ทั้ง ไวยากรณ์หรือหลักภาษา การสะกดคำ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน และนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

5.1.4 นักเรียนทุกคนจะได้รับการพัฒนาทักษะทางภาษาเท่ากัน แต่การพัฒนาทางภาษาของแต่ละคนจะไม่เท่ากันตามศักยภาพของนักเรียน วิธีการเรียนรู้ก็ต่างกัน

5.1.5 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ต้องจัดให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาทักษะทางภาษาไปพร้อม ๆ กับการเรียนรู้วัฒนธรรม เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข

5.1.6 ภาษาไทยเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จะต้องใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือการสื่อสารการแสดงหาความรู้ใช้ในการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ การอภิปราย การเขียนรายงาน การตอบคำถาม ครูจะต้องใช้ภาษาที่เป็นแบบแผนถูกต้องเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน

5.2 การประเมินในชั้นเรียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551 : 91) ได้เสนอ การประเมินในชั้นเรียนเพื่อให้ได้ข้อมูลนำมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ไว้ดังนี้

5.2.1 การประเมินผลที่มีประสิทธิภาพต้องส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

และจะต้องมีอยู่ทุกชั้นตอนของกระบวนการคือ การประเมินผลก่อนเรียนเพื่อตรวจสอบความรู้

พื้นฐาน การประเมินผลกระทบทางเรียน และการประเมินผลหลังเรียน โดยมีเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนี้ แต่ต้องแจ้งผลการประเมินให้ผู้เรียนทราบอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้นักเรียนได้มีการพัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

5.2.2 การประเมินจะต้องใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542 : 8) มาตรา 26 กำหนดให้ประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาผลการประเมินด้วยวิธีการต่าง ๆ

5.2.3 การประเมินจะต้องมีความเที่ยงตรง เชื่อถือได้ และยุติธรรมโดยการใช้เครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ที่สามารถวัดสิ่งที่ต้องการวัดได้

5.3 การจัดแบ่งข้อคำถามในการประเมินความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ นักทothot (Nuttal, 1996 : 127-148) จัดแบ่งข้อคำถามในการประเมินความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ไว้ดังนี้

5.3.1 คำถามเพื่อวัดความเข้าใจระดับตัวอักษร (Questions of literal comprehension) คือ คำถามที่มีคำตอบระบุชัดเจนในบทอ่าน

5.3.2 คำถามเพื่อวัดความเข้าใจระดับตีความ (Questions involving reorganization or reinterpretation) คือ คำถามที่ต้องการให้นักเรียนตีความข้อมูลในบทอ่านอีกครั้ง คำตอบที่ได้สำหรับคำถามประเภทนี้จะได้จากส่วนต่าง ๆ ของบทอ่านรวมกัน ทำให้นักเรียนต้องพิจารณาบทเรียนทั้งหมด ไม่ใช่เพียงการหาคำตอบจากประโยคโดยคนหนึ่ง

5.3.3 คำถามเพื่อวัดความเข้าใจระดับข้างอิง (Questions of inference) คือ คำถามที่คำตอบไม่ได้กล่าวไว้โดยตรง นักเรียนต้องรวมข้อมูลที่กระจัดกระจายภายในบทอ่านเพื่อเป็นคำตอบ และต้องเข้าใจบทอ่านมากพอที่จะตอบคำถามได้ คำถามประเภทนี้คล้ายกับคำถามประเภทที่สอง แต่มีความซับซ้อนมากกว่า โดยมุ่งวัดการคิดมากกว่าข้อความทางภาษา

5.3.4 คำถามเพื่อวัดความเข้าใจระดับประเมินค่า (Questions of evaluation) คือ เป็นคำถามที่ให้นักเรียนตัดสินใจบทอ่าน ว่าผู้เขียนพยายามจะสื่อสารอะไร และทำได้เพียงใด

5.3.5 คำถามเพื่อวัดความเข้าใจระดับการตอบสนองส่วนบุคคล (Questions of personal response) คือ เป็นคำถามที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกต่อสิ่งที่ได้ยิน ไม่ใช่ต่อผู้เขียนดังคำถามประเภทที่ 4 เท่านั้น ผู้อ่านคล้อยตามสิ่งที่อ่าน ไม่สนใจหรือไม่พร้อมที่

จะปรับตามสิ่งที่ผู้เขียนนำเสนอ การที่จะตอบคำถามประเภทนี้ จะต้องมีความเข้าใจในสิ่งที่อ่านเป็นอย่างดีและต้องสามารถอธิบายได้ว่าทำไมจึงรู้สึกดังที่ได้ตอบไป

5.4 เครื่องมือที่ช่วยในการประเมินความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ
แมนโซ่ และแมนโซ่ (Manzo and Manzo. 2001 : 245) ได้นำเสนอเครื่องมือที่ช่วยในการประเมินความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจที่เรียกว่า ITI (Informal Textbook Inventory) ซึ่งได้แบ่งข้อคำถามเพื่อวัดระดับความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจไว้ดังนี้

5.4.1 ข้อคำถามวัดความเข้าใจระดับพื้นฐาน (Basic comprehension) เป็นข้อคำถามซึ่งถูกออกแบบมาเพื่อทดสอบความเข้าใจในเนื้อหาที่สอน คำศัพท์ในบริบทและความเข้าใจเกี่ยวกับกราฟ ตาราง หรือรูปภาพที่ใช้ในบทอ่าน

5.4.2 ข้อคำถามวัดความเข้าใจระดับประยุกต์ (Applied comprehension) เป็นข้อคำถามที่ให้นักเรียนสรุปสิ่งที่อ่าน และประเมินหรือตัดสินใจที่อ่าน โดยใช้ประสบการณ์ค่านิยมและความรู้ที่นักเรียนมีอยู่

สรุปว่า การประเมินการอ่านจับใจความ สามารถประเมินได้หลายวิธี อาจประเมินผลโดยการสังเกตพฤติกรรมขณะอ่านจับใจความว่าปฏิบัติตามได้ถูกต้องตามหลักการอ่านหรือไม่ การตั้งคำถามตอบคำถาม การเล่าเรื่อง การเขียนแผนภาพ โครงเรื่องการตอบใบงาน บอกแนวคิดของเรื่อง หรือสรุปประเด็นสำคัญของเรื่อง ได้

6. ทฤษฎีการอ่าน

มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงทฤษฎีการอ่านที่สามารถนำมาใช้สอนอ่านจับใจความให้บังเกิดผลได้ดังนี้

6.1 ทฤษฎีการอ่านที่สามารถนำมาใช้สอนอ่านได้เป็นอย่างดี

บลูม (Bloom) ได้สรุปทฤษฎีการอ่านแต่ละทฤษฎีการอ่านที่สามารถนำมาใช้สอนอ่านได้เป็นอย่างดี ซึ่งบลูมได้กำหนดพฤติกรรมไว้ในรูปของอนุกรมวิธาน (Taxonomy) แยกเป็น 3 บริบท (Domains) ดังนี้

6.1.1 ด้านสติปัญญา (Cognitive domains) เป็นพฤติกรรมในด้านกิจกรรม

ของตนเอง จำแนกเป็นส่วนย่อยได้ 6 ระดับ

1) ความรู้ คือ รู้ในข้อเท็จจริงต่าง ๆ รู้เฉพาะแนว เสื่อนไห แนวโน้ม

โครงการ หลักการและกระบวนการ

- 2) ความเข้าใจ มีความสามารถในการแปลความต่อความ อธิบายอย่าง
ความสัมพันธ์ แนะนำ บอกแนวโน้มได้
- 3) การประยุกต์เป็นความสามารถที่สามารถนำหลักการต่าง ๆ มาใช้ได้
อย่างถูกต้อง คือแก้ปัญหาได้สรุปความคิดรวบยอดได้
- 4) วิเคราะห์ สามารถจำแนกจากส่วนรวมมาเป็นส่วนย่อยได้ พิจารณา
เหตุผลและความสัมพันธ์ของส่วนย่อยต่าง ๆ นั้น ได้และมองเห็นโครงสร้างของส่วนต่าง ๆ ที่
ประกอบกันเป็นส่วนใหญ่
- 5) สังเคราะห์ ความสามารถในการรวมประเด็นย่อยต่าง ๆ
ส่วนย่อยอาจมาจากแหล่งต่างๆ เมื่อสังเคราะห์แล้วจะเป็นรูปแบบหรือโครงสร้างใหม่ การ
สังเคราะห์เป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับความคิดริเริ่ม แต่อาจไม่เป็นความคิดริเริ่มที่เสรีทั้งหมด เพราะ
อาจจำกัดของปัญหา หรือขอบข่ายของงานและข้อมูลที่กำหนดไว้
- 6) การประเมินผลเป็นความสามารถในการตัดสินคุณค่า เกณฑ์การ
ตัดสินอาจขึ้นอยู่กับเงื่อนไขภายใน หรือภายนอกตัวบุคคลแล้วแต่จุดหมายปลายทางที่ต้องการ
- 6.1.2 ค้านเจตคติ (Effective domains) เป็นพฤติกรรมในค้านความรู้สึก
อารมณ์ทักษะที่ เป็นผลการเรียนรู้ แยกเป็นส่วนย่อย ๆ ได้ดังนี้
- 1) การยอมรับเป็นความรู้สึกที่มีต่อสิ่งร้าย เช่น ความ痛 ใจ การยอมรับ
การรับฟังหรือความตึงใจ
  - 2) การตอบสนอง คือการมีปฏิกิริยาต่อสิ่งร้าย เช่น พ้อใจในสิ่งที่จะเรียน
และความเต็มใจที่จะร่วมกิจกรรม
  - 3) คุณค่ามีความรู้สึกชื่นชม มีความเชื่อและเห็นคุณค่า การรวบรวมจาก
การที่พ้อใจหรือยอมรับ หรือมีทักษะที่ดีต่อสิ่งที่จะเรียนจะเกิดความคิดรวบยอดเฉพาะตน
สามารถที่จะรวบรวมจัดระบบซึ่งตรงกับอุดมคติ หรือความต้องการของตน
  - 4) คุณลักษณะเฉพาะตัว เมื่อเกิดความพ้อใจในการเรียน จะยอมรับเอา
มาเป็นความคิด ความเชื่อ ซึ่งเป็นคุณลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล
- 6.1.3 ต้านทักษะ (Psychomotor domains) เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกที่
เห็นจากการกระทำ เช่น การรับรู้ การเลียนแบบ และสามารถกระทำด้วยตนเอง หรือเกิดแนวคิด
ใหม่ ปฏิบัติผลลัพธ์ ไปจากหลักการเดิน เมื่อได้ทราบถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ใน การเรียนรู้ คังนั้น
ในการอ่านจึงต้องตั้งวัตถุประสงค์ไว้ในรูปที่สามารถสังเกตและจัดพฤติกรรมได้ จึงเรียนว่า
วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral or performance objectives) เพราะเป็นวัตถุประสงค์ที่

ชัดเจนและรักกุณ สามารถระบุสิ่งที่ต้องการจะประเมินการกระทำของผู้เรียนได้ เช่น ต้องการให้ผู้อ่านทำงานเด็กเป็น แต่เมื่อผู้อ่านอ่านหนังสือวิธีทำงานต่าง ๆ และหลังจากการอ่านแล้ว ผู้อ่านสามารถทำงานเด็กได้นั่นก็หมายความว่าบรรลุประสงค์เชิงพุติกรรมแล้ว
(ฉบับกมยน. บุญยะกาภูมิ. 2547 : 31 – 32)

6.2 ทฤษฎีการอ่าน

สุนันทา มั่นศรีสวัสดิ์ (2544 : 128 – 129) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีการอ่าน 2 ทฤษฎี สรุปได้ดังนี้

6.2.1 ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างข้อความกับประสบการณ์เดิม กล่าวไว้ว่า เมื่อผู้อ่าน อ่านสารประกอบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านบันเทิงหรือวิชาการจะพยายาม โยงเข้าสู่ ประสบการณ์เดิมและใช้ประสบการณ์ที่ตนมีอยู่เป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจเพื่อยอมรับ หรือไม่ ต่อไปถ้าเรื่องที่อ่าน ไม่เกี่ยมกับประสบการณ์มาก่อนผู้อ่านจะอ่านช้า 2 – 3 ครั้ง จนกว่าจะ แน่ใจเพื่อตัดสิน ข้อมูลที่ได้รับแล้วและเก็บไว้ในสมองเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไปส่วนข้อมูลที่ไม่ ยอมรับจะเพิกเฉยและไม่สนใจ

6.2.2 ทฤษฎีวิเคราะห์ข้อความของสาร หมายความว่าเมื่อผู้อ่านอ่านสารแล้ว จะต้องวิเคราะห์โครงสร้างทางภาษา เพื่อหาคำที่ทำหน้าที่ต่าง ๆ กัน เช่น ประธาน กริยา กรรม และส่วนขยายของประโยค นอกจากนั้นยังต้องวิเคราะห์รูปร่างของคำ ชนิดของคำ เช่น คำนาม สรรพนาม กริยา วิเศษณ์ และคำอื่น ๆ สารประกอบต่าง ๆ ถ้าใช้คำได้ถูกต้องตามหน้าที่ และตามชนิดคำ ก็จะช่วยให้ผู้อ่านสื่อความหมายได้เข้าใจสารบາงเรื่องที่ผู้อ่านอ่านแล้วไม่ เข้าใจเป็นพระผู้เรียนใช้คำไม่ถูกหน้าที่ และไม่สอดคล้องกับชนิดของคำ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจ ความหมายผิด

จากทฤษฎีการอ่านสรุปได้ว่า พุติกรรมการเรียนรู้เป็นแนวคิดในการอ่านทฤษฎี การอ่านที่เน้นพุติกรรมการเรียนรู้ ทฤษฎีการอ่านที่เน้นความรู้ความเข้าใจ ทฤษฎีพัฒนาการ และทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างข้อความกับประสบการณ์เดิมสามารถนำมาใช้ประกอบกัน ได้ คือการที่จะอ่านจับใจความได้ ผู้อ่านจะต้องได้รับการเสริมแรงที่เหมาะสม ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจ โดยอาศัยประสบการณ์เดิม และวิเคราะห์ข้อความของสาร ได้ถูกต้อง

7. รูปแบบการอ่าน

รูปแบบการอ่านเป็นส่วนประกอบของทฤษฎีการอ่าน การอ่านจับใจความ ควร เลือกรูปแบบการอ่านให้เหมาะสม เพื่อให้การอ่านบรรลุจุดประสงค์ซึ่งนักการศึกษาได้กล่าวถึง รูปแบบการอ่านไว้ ดังนี้

สุมิตรा อังวัฒนกุล (2527 : 104 – 110) ได้นำรูปแบบการอ่านที่เน้นทักษะของเกรย์ (Gray) และการอ่านตามทฤษฎีทางจิตวิทยาที่เน้นความรู้ความเข้าใจของโรเบิร์ต (Roberts) และลีนเกอร์ (Leiniger) กล่าวไว้สรุปได้ดังนี้

รูปแบบที่ 1 เมื่อผู้อ่านรับรู้คำและเข้าใจความหมายจะอ่านประโภคและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราว โดยจับใจความสำคัญของเรื่องได้ มีปฏิกริยาและประเมินค่าความคิดของผู้เขียนเก็บไว้เป็นความรู้ต่อไป

รูปแบบที่ 2 เมื่อผู้อ่านมีความต้องการที่จะสรุปคำและอักษรโดยจากโครงสร้างที่จะช่วยในการรับรู้ความต้องการนี้จะช่วยสร้างแรงจูงใจในการตัดสินใจการรับรู้ และการเข้าใจเป็นวิธีการกระตุ้นให้อ่านก้าวหน้าขึ้น

รูปแบบที่ 3 เน้นกระบวนการรับรับสารซึ่งประกอบด้วยกระบวนการค้านกลไกนำสิ่งเรียนเข้าสู่สมอง

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545 : 130 – 132) กล่าวถึง รูปแบบการอ่านที่สอดคล้องกับทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างข้อความกับประสบการณ์เดิมไว้ 3 รูปแบบ สรุปได้ดังนี้

รูปแบบที่ 1 รูปแบบการอ่านที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการในการเลือกสารของแฟรงค์ สมิธ (Frank Smith) เมื่อผู้เขียนส่งสารไปตามช่องทางในการเลือกสาร ภายในขอบเขตที่มีอยู่เพื่อให้ถึงผู้อ่าน แต่อาจมีอุปสรรคที่ทำให้อ่านอ่านได้ช้าลง หรือรับสารได้ไม่ตรงกับผู้เขียนอยู่บ้าง เช่น มีเตียงรนกวน สารไม่ชัดเจน สมองหรือสายตามีปัญหา

รูปแบบที่ 2 รูปแบบการอ่านที่เกี่ยวกับข้องกับกระบวนการในการเข้าใจสารของ เคนเนธ เอส กูดแมน (Kenneth S Goodman) เมื่อผู้อ่านรับรู้ข้อความในสารแล้วจะทำการเข้าใจเรื่องราวทั้งหมด โดยจัดเรียงลำดับให้ถูกต้องและสามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจ เป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียน ได้รูปแบบการอ่านในลักษณะนี้ เน้นความสำคัญของผู้อ่านและสารที่อ่านให้มีความหมายสมกันเพื่อจะได้รู้และเข้าใจเรื่องราวได้ถูกต้อง

รูปแบบที่ 3 รูปแบบการอ่านที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบัน- ถ่าย ของ คลิฟ พอร์ด แอล บุช และมิลเดรด เอช ชูบเนอร์ (Bush and Huebner) ซึ่งมีแนวคิดว่าสมองของผู้อ่านต้องทำการเข้าใจ เรื่องราวทั้งหมดที่ปรากฏในสาร รวมทั้งพิจารณาคุณค่าและประโยชน์ต่าง ๆ ที่ได้รับต่อจากนั้นจึงวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับโครงสร้างของประโยชน์หน้าที่ ชนิดและความหมายของคำว่า “บัน” จึงหมายถึงสมองของผู้อ่านส่วนคำว่า “ลง” จึงหมายถึงคำที่ปรากฏอยู่ในสาร

สรุปได้ว่า รูปแบบการอ่านดังกล่าวข้างต้นสามารถนำมาใช้กับการสอนอ่านจับใจความสำคัญโดยครูเลือกใช้ให้เหมาะสมกับวัยและความพร้อมของนักเรียนเน้นความสำคัญของผู้เรียนและเนื้อหาต้องมีความหมายสมกันเพื่อจะได้รู้และเข้าใจเรื่องราวได้ถูกต้อง

8. หลักการและวิธีการอ่านจับใจความ

8.1 หลักการอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์นั้นจะต้องมีหลักเกณฑ์ในการอ่านคืออ่านเรื่องราวทั้งหมดให้เข้าใจจับใจความสำคัญของแต่ละตอนแล้วตั้งคำถามสั้น ๆ ว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร แล้วสรุปใจความสำคัญของทุก ๆ ตอน และขยายความในคำตอบ เมื่อต้องการรายละเอียด ส่วนการอ่านจับใจความจะให้ได้ผลนั้นนักเรียนต้องมีความรู้พื้นฐานในการอ่านต้องเข้าใจความหมายของคำ ต้องมีสามารถในการอ่านมีสุขภาพกายและจิตใจดีและต้องมีการฝึกฝนอยู่เสมอตั้งที่ รายพร ธรรมนิทรร (2529 : 21) ได้ให้หลักการอ่านจับใจความไว้ว่า การต้องให้นักเรียนอ่านหนังสือได้อย่างกว้างขวาง เข้าใจเนื้อเรื่องและจับประเด็นได้ ต้องให้นักเรียนอ่านหนังสือได้อย่างกว้างขวาง เข้าใจเนื้อเรื่องและจับประเด็นได้

นอกจากนี้ วนิดา โสภากัณฑ์ (2530 : 19) ได้ให้หลักการอ่านจับใจความไว้ว่า นักเรียนต้องรู้สึกมุ่งหมายในการอ่านประการสำคัญต้องพยายามจับใจความสำคัญของเรื่องให้ได้ ได้รู้แนวคิดของเรื่องว่าเป็นอย่างไรและต้องฝึกอ่านจับใจความอยู่เสมอ จะช่วยให้อ่านได้รวดเร็วขึ้น

8.2 วิธีอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความที่มีประสิทธิภาพนั้นนักเรียนจะต้องสามารถจับใจความได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง ซึ่งจะต้องมีกลวิธีในการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ คือครั้งแรกให้อ่านผ่าน ๆ ไปก่อนเพื่อให้รู้ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไรบุคคลใดเป็นจุดสำคัญของเรื่องต่อไปจึงอ่านให้ละเอียดทำความเข้าใจเนื้อเรื่องให้ชัดเจนแล้วตอบคำถาม สั้น ๆ ทดสอบความเข้าใจและสุดท้ายจึงเรียนรู้ใจความสำคัญของเนื้อเรื่องด้วยตนเอง ส่วนเรื่องที่นำมาให้ นักเรียนฝึกอ่านจับใจความควรเป็นเรื่องที่เหมาะสมกับระดับชั้นเรียนและความสามารถของนักเรียน ครูควรแนะนำให้นักเรียนรู้ว่าใจความสำคัญของเรื่องมักอยู่บรรทัดแรก ๆ หรืออยู่ตอนสุดท้ายเรื่อง ครูควรตั้งคำถามเป็นตอน ๆ ให้นักเรียนอ่านข้อความเพื่อหาคำตอบและฝึกให้ได้เรื่องย่อ ฝึกให้สรุปความว่าในเรื่องกล่าวถึงใคร ทำอะไร ที่ไหน อายุเท่าไร ทำไมและเกิดผลอย่างไร แล้วเขียนบันทึกย่อไว้ การอ่านจับใจความต้องฝึกตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาไปถึงปีที่สามตามต่อเนื่อง ฝึกให้ถูกวิธี ตั้งแต่ท่านั่งต้องนั่งในท่าสบายหลังไม่งอ เคลื่อนสายตาจากจุดที่สายตาจับตัวหนังสือต่อไปเรื่อย ๆ พยายามลดการมองย้อนกลับศึกษาคำพิพากษาเพื่อป้องกันประเด็น

สำคัญที่อ่านมีการบันทึกผลการอ่านทุกครั้ง เพื่อเสริมแรงในการอ่าน (วรรณี โสมประยูร.

2542 : 131)

สรุปได้ว่า การอ่านจับใจความมีความสำคัญต่อการอ่านหนังสือทุกประเภทเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่าน การอ่านจับใจความต้องฝึกตั้งแต่เด็ก ครูต้องแนะนำให้นักเรียนรู้จักกลวิธีในการจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านในแต่ละตอนรู้จักรอบคำตามตั้งคำตามการค้นหาศัพท์การเรียงลำดับเหตุการณ์และที่สำคัญต้องมีสามารถใช้ในการอ่านและฝึกฝนอยู่เสมอจึงจะทำให้การอ่านจับใจความได้ผลดี

9. จิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความ

การอ่านเป็นกระบวนการที่สับซ้อนเกี่ยวกับอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายหลายส่วน นับตั้งแต่การสัมผัสอักษรทางสายตา จนถึงการรับรู้ทางสมองมีนักการศึกษาหลายคนท่าน ได้ให้หลักการไว้ดังนี้

สุมิตร อังวัฒนกุล (2527 : 63 – 82) ได้กล่าวถึงกระบวนการอ่านสรุปได้ว่า การอ่านเกี่ยวข้องกับ 2 กระบวนการทางด้านกลไก หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการมองเห็น การได้ยินและการคิด 2. กระบวนการรับรู้หมายถึง การตีความสิ่งที่เรา接รรู้จากการให้ความหมายต่อสิ่งที่ได้เห็น ยิน รส กดิ่น และสัมผัสการอ่านจึงเป็นความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางด้านการมองเห็นและการตีความ ผู้อ่านจะต้องเคลื่อนสายตาไปตามตัวอักษรจากซ้ายไปขวาจะหยุดรับรู้คำส่วนของคำ แล้วรวมเข้าเป็นความคิดและจะตีความสิ่งที่ได้อ่านตามภูมิหลังของตนพร้อมกับเชื่อมโยงกับประสบการณ์ ในอดีตแล้วจึงแสดงออกในแบบของความคิดการตัดสินใจ การประยุกต์และการสรุป

สุนันทา มั่นเศรษฐีวิทย์ (2545 : 94 – 95) ได้กล่าวถึง กระบวนการของการอ่าน และแบบของการอ่านสรุปได้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับของสมองกับสายตา การจ้องจะทำให้เห็นภาพชัดเจนและจะเกิดขึ้นภายในเสี้ยววินาที ช่วงของการจ้องผู้อ่านจะมองเห็นคำ 2 – 3 คำ เรียกว่า ช่วงรับรู้กว้าง ๆ ตรงกันข้ามกับคนที่อ่านช้าจะมีช่วงรับรู้แคบช่วง การย้อนกลับหลายช่วงต่อหนึ่งบรรทัด ส่วนในเรื่องแบบของการอ่านนั้นผู้อ่านจะมีแบบการอ่านเฉพาะของตัวเอง ผู้อ่านจะเลือกวิธีอ่านที่ตนเองสามารถอ่านเมื่อเรื่องได้เข้าใจในเวลารวดเร็ว

หนังสือส่งเสริมการอ่าน

1. ความหมายของหนังสือส่งเสริมการอ่าน

นักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษา เสนอความหมายของหนังสือส่งเสริม

การอ่านไว้ดังนี้

บันลือ พฤกษะวน (2536 : 37) ได้กล่าวว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน หมายถึง เป็น หนังสืออ่านประกอบที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้คำจากที่เรียนมา นำไปรูปแบบที่แปลง แตกต่างไปจากรูปเดิม ซึ่งรวมทั้งหนังสือที่มุ่งปูพื้นฐานความพร้อมในการอ่านของเด็กแรกเรียนด้วย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือถ่ายทอดกับการทำบทวนการอ่านอีกแบบหนึ่งนั่นเอง

ตัวอย่าง มาศจรัส (2538 : 11) กล่าวว่าหนังสือส่งเสริมการอ่าน คือ หนังสือที่มุ่งเน้น ให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน ซึ่งเป็นการเพิ่มทักษะการอ่านไปในตัว โดยมีเนื้อหาสารที่ไม่ขัดต่อ ประเพณี วัฒนธรรม และศีลธรรมดีงามของสังคม เป็นหนังสือที่ให้ประโยชน์ ในแง่ความรู้ ความคิด ปรัชญา และบันเทิง ซึ่งอาจเป็นหนังสือสารคดี เรื่องสั้น

วินัย รอดจ่าย (2539 : 8) กล่าวว่าหนังสือสำหรับเด็ก คือ หนังสือที่เขียนสำหรับ ให้เด็กอ่านโดยเฉพาะ หรืออาจให้ผู้ใหญ่อ่านให้ฟัง โดยมุ่งเน้นที่จะให้เด็กเกิดความ สนุกสนานเพลิดเพลิน คร่าวๆ นำไปสู่นิสัยรักการอ่านต่อไป

จินตนา ใบกาญจน์ (2542 : 7) ได้กล่าวว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน หมายถึง หนังสือที่ จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เน้นไปในทางส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดทักษะในการอ่านและนิสัยรัก การอ่านยิ่งขึ้น อาจเป็นหนังสือสารคดี นวนิยาย นิทาน ฯลฯ ที่มีลักษณะไม่ขัดต่อวัฒนธรรม ประเพณี และศีลธรรมอันดีงาม ให้ความรู้ ความคิด มีคติ และมีสารประโยชน์

สำลี รักสุทธิ (2544 : 58) ได้กล่าวว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน หมายถึง หนังสือ ส่งเสริมการอ่าน คือ หนังสือที่มุ่งเน้นให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน ซึ่งเป็นการเพิ่มทักษะการอ่าน ไปในตัว โดยมีเนื้อหาสาระที่ไม่ขัดต่อประเพณี วัฒนธรรมและศีลธรรมอันดีงามของสังคม เป็นหนังสือที่ให้ประโยชน์ในแง่ความรู้ ความคิด ปรัชญาและบันเทิงซึ่งอาจเป็นหนังสือเรื่อง สั้นๆ เช่น นิทาน ตำนาน นิยาย นวนิยาย สารคดี วรรณกรรมเยาวชน

กรมวิชาการ (2545 ก : 1) ได้กล่าวว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน หมายถึง หนังสือที่ ส่งเสริมให้มีทักษะในการอ่านภาษาไทย และมีนิสัยรักการอ่านยิ่งขึ้น มีคติอันเป็นประโยชน์ต่อ วัยของผู้เรียน ทั้งนี้อาจเรียบเรียงขึ้นเป็นเรื่องสนุก เร้าใจให้นักเรียนมีความอยากรู้อ่านมากขึ้น

รังสิตนันต์ ภิรมย์ (2550 : 8) ได้ให้ความหมายของหนังสือส่งเสริมการอ่าน คือ หนังสือที่เขียนขึ้นมาเพื่อส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านนั่นเอง รูปแบบของหนังสือ

ส่งเสริมการอ่านอาจเป็นนิทาน นวนิยาย สารคดี เรื่องสั้น วรรณกรรมเยาวชนก็ได้ ทั้งนี้ต้องมีคติและคิดจากเรื่อง รูปเล่นต้องสวยงาม มีภาพประกอบ จะเขียนในรูปของร้อยแก้วหรือร้อยกรอง ก็ได้แต่เนื้อหาต้องไม่ขัดต่อประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามของสังคม

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2551 : 136) ได้ให้ความหมายของหนังสือส่งเสริมการอ่าน คือ หนังสือที่จัดทำขึ้น โดยเน้นส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดทักษะในการอ่าน มีนิสัยรักการอ่านมาก ยิ่งขึ้นอาจเป็นหนังสือสารคดี นวนิยาย นิทาน เป็นต้น มีลักษณะที่ไม่ขัดต่อวัฒนธรรมประเพณี และศีลธรรมอันดีงาม ให้ความรู้ มีคติ มีสาระประโยชน์

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน เป็นหนังสือที่ส่งเสริมให้มีทักษะในการอ่าน และมีนิสัยรักการอ่าน ส่งเสริมความสนใจเรียนรู้ และมีศีลธรรมอันดีงาม ให้ความรู้ ความคิด ปรัชญา และบันเทิง เป็นประโยชน์ตามวัยของผู้เรียนการเพิ่มทักษะ การอ่านไปในตัว โดยมีเนื้อหาสาระที่ไม่ขัดต่อประเพณี วัฒนธรรม และศีลธรรมดีงามของสังคม เป็นหนังสือที่ให้ประโยชน์ ในแง่ความรู้ ความคิด ปรัชญา และบันเทิง ซึ่งอาจเป็นหนังสือสารคดี เรื่องสั้น

2. การประเมินคุณค่าของหนังสือส่งเสริมการอ่าน

2.1 หลักเกณฑ์การประเมินคุณค่าหนังสือสำหรับหนังสือส่งเสริมการอ่าน

ชุดima สัจจานันท์ (2523 : 44) กล่าวถึงหลักเกณฑ์การประเมินคุณค่า หนังสือสำหรับหนังสือส่งเสริมการอ่านไว้ดังนี้

2.1.1 ด้านโครงเรื่อง

- 1) เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน หรือไม่เยิ่นเย้อมากเกินที่จะจำ
- 2) มีความสัมพันธ์กับพื้นฐานประสาทรูปแบบเด็ก
- 3) มีเนื้อหาที่สนุกสนานชวนติดตาม
- 4) คล่องแคล่ว เงี่ยนปม ได้รื่น
- 5) เรื่องจบลงด้วยการทำให้ผู้อ่านมีความสุข

2.1.2 ด้านคณะกรรมการ

- 1) ตัวละครมีรักษากล้ามหุ่นเด็ก เพราะเด็กยังยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง
- 2) บทบทของตัวละครเด่นชัด ให้จำได้ดี
- 3) ตัวละครน้อย

2.1.3 ด้านสำนวนภาษา

- 1) ภาษาง่าย สั้น ชัดเจน ถูกต้อง เหมาะสมกับเรื่องและวัยของเด็ก

2) ภาษาเหมาะสมกับบุคลิกของตัวละคร ตรงตามสมัยในเรื่อง

2.1.4 ออกหรือบรรยายในเรื่อง

1) เป็นบรรยายที่เด็กคุ้นเคยหรือมีประสบการณ์

2) บรรยายช่วยเสริมสร้างประสบการณ์

2.2 หลักเกณฑ์ที่แสดงคุณค่าของหนังสือส่งเสริมการอ่าน

บันถือ พฤกษาวัน (2533 : 83-91) กล่าวถึงหลักเกณฑ์ที่แสดงคุณค่าของหนังสือส่งเสริมการอ่าน ไว้ว่าดังนี้

2.2.1 โครงเรื่องเหมาะสม 适合 ล้องกับวัตถุประสงค์ของหนังสือ โครงเรื่องติดต่อสืบเนื่องเป็นเรื่องเดียวกันเป็นเหตุเป็นผลทำให้ผู้อ่านอยากรู้ตาม

2.2.2 จาก หนังสือส่งเสริมการอ่านแต่ละเล่มมีภาคที่ชัดเจน น่าเชื่อถือ ตรงกับความ เป็นจริงตามสภาพความเป็นอยู่ สิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเด็ก และเป็นบรรยายที่ เด็กคุ้นเคย

2.2.3 แก่นของเรื่องหรือแนวคิดของเรื่อง น่าสนใจ เป็นเรื่องราว เกี่ยวกับสภาพห้องถูนและความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันตามประสบการณ์ของเด็ก

2.2.4 ตัวละคร มีวัยใกล้เคียงกับเด็ก ตัวละครมีชื่อและมีตัวละครไม่น่า กด ตัวละครแต่ละตัว มีบุคลิกค่อนข้าง มีพุติกรรมสมเหตุสมผล มีความสำคัญต่อเนื้อเรื่อง และ เป็นตัวอย่างที่ดีให้เด็กลองเลียนแบบได้

2.2.5 แนวการเขียนเรื่อง น่าสนใจ ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสมกับวัย ของเด็กและตัวละคร การบรรยายเหตุการณ์ต่าง ๆ ใช้ภาษากระตือรือ จ้านแล้วก็ภาพจนน์ และจินตนาการ

2.2.6 รูปเล่มมีลักษณะเหมาะสม สะดวกต่อการหยิบถือ มีความหนา บางพอเหมาะ หน้าปกดึงดูดสายตาคนอ่าน ภาพเหมาะสมกับเรื่อง มีขนาดเหมาะสมกับ หนังสือ เป็นภาพง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน จำนวนภาพมีมากเพียงพอที่จะให้ความรู้ ความเพลิดเพลิน ตัวอักษรชัดเจน มีขนาดพอเหมาะสมกับวัย และสายตาของเด็ก

2.2.7 คุณค่าของเรื่อง ช่วยสอนให้เกิดความรู้สึกนึกคิดที่ดีงาม เกิดความ รัก ความภักดี และผูกพันกับห้องเรียน อ่านแล้วอบอุ่นสบายใจช่วยพัฒนาความสนใจในการ อ่าน และปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน

2.3 หลักเกณฑ์ที่ว่าไปของหนังสือนิทานสำหรับเด็ก

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 (2549 : 15) ระบุหลักเกณฑ์ที่ว่าไปของหนังสือนิทานสำหรับเด็ก ไว้ดังนี้

- 2.3.1 ภาพวาดสวยงาม ลายเส้นไม่ซัดขอบจนยากแก่ความเข้าใจ
- 2.3.2 ภาพสวยงามเหมาะสมกับวัยของเด็ก
- 2.3.3 การใช้สี มีความงามสดคดล่อ กับเด็ก นำไปสู่การเรียน

จินตนาการของเด็ก

- 2.3.4 รูปเล่ม มีความคงทน การเข้าเล่มที่แข็งแรง
- 2.3.5 ขนาดมีความเหมาะสมกับการใช้งาน
- 2.3.6 มีความปลอดภัย เช่น กระดาษไม่บางหรือคมจนนาคเมื่อเด็ก
- 2.3.7 มีเทคนิคพิเศษ ช่วยให้เด็กการอ่านมากขึ้น
- 2.3.8 การพิมพ์ชัดเจน กระจ่างตา อ่านง่าย
- 2.3.9 การเข้าเล่ม เมื่อการหนังสือออกแล้ว อ่านง่าย ไม่ติดขัด
- 2.3.10 ราคาเหมาะสมกับรูปเล่ม เนื้อหา
- 2.3.11 ในกรณีที่เป็นหนังสือสารคดี การเขียนให้ถูกต้องตามหลักการ

ของหนังสือสารคดีสำหรับเด็ก

- 2.3.12 ลักษณะหนังสือ ควรเป็นหนังสือที่เป็นกระดาษแข็ง หนังสือที่ถ้มผสัตได้ และหนังสือที่เป็นผ้าและพลาสติก
- 2.3.13 ชนิดของกระดาษควรเป็นกระดาษชนิดดี เช่น กระดาษปอนด์ กระดาษอาร์ต

สรุปว่า การประเมินคุณภาพของหนังสือต่อส่วนเรียนการอ่าน จะพิจารณาที่โครงเรื่อง ฉากแก่นของเรื่อง ตัวละคร แนวการเขียน ลักษณะของเล่ม และคุณค่าอื่น ๆ

3. การทำประสิทธิภาพวิธีการหรืออนวัตกรรม

การทำประสิทธิภาพของวิธีการหรืออนวัตกรรมที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ เช่น ชุดการสอน แบบฝึก แผนการสอน แบบเรียนสำเร็จรูป หรือกิจกรรมการเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่ผู้สอนพัฒนาขึ้น กรมวิชาการ (2545 ก : 63-64) เสนอว่าควรมีความถูกต้องด้านเนื้อหาเที่ยงตรง และครอบคลุมเนื้อหาตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ตลอดจนภาษา ถ้อยคำ รูปภาพและข้อตอนที่กำหนดขึ้นควรเหมาะสมกับนักเรียนด้วย ซึ่งผู้สอนสามารถทำประสิทธิภาพของเครื่องมือได้

โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ หรือใช้การวิเคราะห์คะแนน หรือจะใช้ทั้งสองวิธีก็ได้ เช่นกัน การหาประสิทธิภาพวิธีการหรืออนวัตกรรมที่สำคัญ ดังนี้

3.1 ตรวจสอบด้านเนื้อหาและรูปแบบของเครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ เช่น ผู้สอนมีความต้องการให้ผู้เรียนมีความคognitionทางการเรียนคณิตศาสตร์ จึงสร้างชุดฝึกทักษะการคิดคำนวณขึ้น ผู้สอนควรนำชุดฝึกไปให้ผู้เชี่ยวชาญอย่างน้อย 3 คน ตรวจสอบ ถ้ามีความเห็นสอดคล้องกัน 2 หรือ 3 คน แสดงว่าเนื้อหาและรูปแบบมีความถูกต้องเที่ยงตรงและครอบคลุม

3.2 หาเกณฑ์ประสิทธิภาพของสื่อหรืออนวัตกรรมการเรียนรู้ โดยการวิเคราะห์คะแนน

3.3 ใช้สูตรคำนวณ ดังนี้

$$E_1 = \frac{\sum X}{N} \times 100 \text{ หรือ } E_1 = \frac{\bar{X}}{A} \times 100$$

E_1	คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ
$\sum X$	คือ ผลรวมของคะแนนนักเรียนที่ได้จากการวัดระหว่างเรียน
A	คือ คะแนนเต็มของแบบวัด
N	คือ จำนวนผู้เรียน

$$E_2 = \frac{\sum Y}{B} \times 100 \text{ หรือ } E_2 = \frac{\bar{X}}{B} \times 100$$

E_2	คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมด
$\sum Y$	คือ คะแนนรวมของผลลัพธ์หลังเรียน
B	คือ คะแนนเต็มของการสอบหลังเรียน

การกำหนดเกณฑ์ที่ขอมรับว่าถือหรืออนวัตกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ คือ ด้านความรู้ ความจำ E_1/E_2 มีค่า 80/80 ขึ้นไป ด้านทักษะปฏิบัติ E_1/E_2 มีค่า 70/70 ขึ้นไป โดยที่ E_1/E_2 ต้องไม่แตกต่างกันเกินกว่าร้อยละ 5

3.4 หาค่าดัชนีประสิทธิผลของสื่อหรืออนวัตกรรมการเรียนรู้ โดยการวิเคราะห์คะแนน ใช้สูตรคำนวณ ดังนี้

$$\text{ค่าดัชนีประสิทธิผล} = \frac{\text{ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน} - \text{ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน}}{\text{ร้อยละของคะแนนเต็มหลังเรียน} - \text{ร้อยละของคะแนนเต็มก่อนเรียน}}$$

สำหรับเกณฑ์ที่ขอมรับได้ว่าถือหรืออนวัตกรรมมีประสิทธิผล ซึ่งให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์การเรียนรู้จริง คือ มีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป

สรุปว่า การหาประสิทธิภาพวิธีการ หรืออนวัตกรรม หาได้จากการตรวจสอบ ด้านเนื้อหาและรูปแบบของครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญ การหาเกณฑ์ประสิทธิภาพของสื่อหรือ นวัตกรรมการเรียนรู้ โดยการวิเคราะห์คะแนน และการหาค่าดัชนีประสิทธิผลของสื่อหรือ นวัตกรรมการเรียนรู้ โดยการวิเคราะห์คะแนน

แผนการจัดการเรียนรู้

การจัดทำแผนจัดการเรียนรู้หรือแผนการสอน เป็นการกิจสำคัญของครูผู้สอน ทำให้ ผู้สอนทราบถ่วงหน้าว่าจะสอนอะไร เพื่อนจุดประสงค์ใด สอนอะไร เพื่อจุดประสงค์ใด สอนอย่างไร ใช้สื่ออะไร และวัสดุประภินผล โดยวิธีใด เป็นการเตรียมตัวให้พร้อมก่อนสอน ทำให้ ผู้สอนเกิดความมั่นใจในการสอน สอนได้ครอบคลุมเนื้อหา และสอนอย่างมีแนวทางและ ป้าหมาย ดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ ลักษณะ ขั้นตอนการจัดทำและหลักการวางแผนการสอนตลอดจนลักษณะของแผนการสอน ที่ดี เพื่อส่งผลให้การเรียนการสอนดำเนินไปสู่ชุดสู่หมายปลายทางที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

1. ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้ กุลยา ตันติพลาชีวะ (2543 : 95) กล่าวว่า แผนการเรียนรู้ หมายถึงการกำหนด เนื้อหาวิธีการจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อสารและแนวทางการประเมินผลให้เป็นไปตาม

จุดประสงค์ของการสอน ที่ต้องการวางแผนการสอนจะมีความชัดเจนในเวลา เนื้อหาและวิธีการสอนในแต่ละเรื่องหรือแต่ละวิชา

วัฒนาพร ระจับทุกษ (2543 : 1) อธิบายว่า แผนการเรียนรู้ หมายถึง แผนการหรือโครงงานที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนรายวิชาใดวิชาหนึ่งเป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบและเป็นครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รุจิร ภู่สาระ (2545 : 47) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่าคือผลของการเตรียมการวางแผนจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ โดยนำสาระและมาตรฐานการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ หรือรายภาคผนวกที่ต้องการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา และกระบวนการเรียนรู้โดยเพิ่มเติมเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปตามศักยภาพของผู้เรียน

วินลรัตน์ สุนทร โภจน (2545 : 12) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แบบแผนที่กำหนดรายละเอียดกับแนวการดำเนินการและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีส่วนสำคัญประกอบด้วยจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา วิธีการจัดกิจกรรม สำหรับการเรียนและการวัดผลประเมินผล

บุญชน ศรีสะอด (2545 : 43) ได้กล่าวถึง การวางแผนและเตรียมการสอนว่า เป็นกำหนดให้ล่วงหน้าจะสอนในคราวใด สอนเมื่อใด สอนอย่างไร และเพื่อให้เกิดอะไรซึ่งเมื่อถึงเวลาดังกล่าว จะดำเนินงานการสอนตามที่วางแผนไว้ผู้สอนจึงต้องคิดวางแผนและเตรียมการสอนล่วงหน้าอย่างละเอียดรอบคอบเหมาะสม เพื่อให้สามารถดำเนินการสอนที่กำหนดได้อย่างได้ผลที่ดี

กรมวิชาการ (2545 ก : 29) ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่าเป็นเอกสารที่ได้เตรียมวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้อย่างละเอียดและชัดเจนซึ่งครุหรือผู้อื่นสามารถนำเอกสารนี้ไปสอนในห้องเรียน ได้เลย

เจตสุภา สอนใจธิ (2548 : 43) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แนวทางที่จะช่วยให้ครุผู้สอนสามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรทั้งในด้านจุดประสงค์เนื้อหาสาระ โดยเสนอแบบกิจกรรมการเรียนการสอนสืบการเรียนการสอนวิธีวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องกับเนื้อหา ไว้ให้ผู้สอนสามารถเลือกใช้ตามความจำเป็นและความเหมาะสม

คำสาวย หนันดี (2550 : 26) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนล่วงหน้าโดยมีวัตถุประสงค์ให้ครุผู้สอนได้ออกแบบ

และเตรียมการสอนล่วงหน้าให้เพื่อรายละเอียดของกิจกรรมการเรียนการสอนของแต่ละหัวข้อ ย่อของแต่ละเนื้อหาวิชาหรือสำหรับการสอนแต่ละครั้งและแสดงลักษณะของกระบวนการที่คัดสรรแล้วให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ปัญหาความต้องการ และปัจจัยความสะดวกของโรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน

มนัส ราษฎร์ (2551 : 266-267) ได้กล่าวว่า แผนการสอนกับแผนการเรียนรู้ในความเป็นจริงมีความหมาย ความสำคัญ ที่ไม่แตกต่างกัน แต่เป็นคำที่กำหนดขึ้นต่างบุคคลต่างสมัย กันกล่าวคือแผนการสอนจะเกิดขึ้นตามหลักสูตรปัจจุบันศึกษา พุทธศักราช 2521 หลักสูตร นักเรียนศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรนักเรียนศึกษา พุทธศักราช 2424 แต่คำว่า “แผนการจัดการเรียนรู้” เป็นคำที่เกิดขึ้นตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยให้ความหมายของแผนการสอนและแผนการจัดการเรียนรู้ ไว้วังนี้ แผนการสอน หมายถึงเอกสารการสอนที่ผู้สอนแต่ละคน ได้นำเนื้อหาวิชา สาระการเรียนรู้หรือ ประสบการณ์ที่จะต้องทำการสอนในระหว่างหนึ่ง นาทีเรียนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อเพิ่มคุณภาพการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้หมายอ้าง การนำวิชาหรือประสบการณ์ที่จะต้องทำ การกำหนดจุดประสงค์กิจกรรม ต่อ อุปกรณ์ การวัดผลประเมินผลจากความหมายที่กล่าวมา ทั้งหมด ผู้ศึกษาค้นคว้าสรุปได้ว่า แผนการสอนหรือกิจกรรม ต่อ อุปกรณ์ การวัดผลประเมินผล สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้หรือแผนการสอน หมายถึง โครงการหรือแผนการ ที่ครูได้วางแผนไว้ล่วงหน้าสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการนำสาระการเรียนรู้ตัดต่อ ไปมาสร้างเป็นแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง ซึ่งในแผนการจัดการเรียนรู้นั้นจะประกอบไปด้วย มาตรฐานการเรียนรู้ สาระสำคัญ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ กระบวนการ จัดการเรียนรู้และการวัดผลประเมินผล

2. ลักษณะแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี

2.1 ลักษณะของแผนการสอนที่ดี

อัจฉรา ชีวพันธ์ (2549 : 160) ได้สรุปลักษณะของแผนการสอนที่ดี ควรมี

กิจกรรมการเรียนรู้ที่เข้าลักษณะ 4 ประการ คือ

2.1.1 เป็นแผนการสอนที่มีกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้ได้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุด โดยครูเป็นเพียงผู้ค่อยชี้นำส่งเสริมหรือกระตุ้นให้กิจกรรมที่ผู้เรียนดำเนินการเป็นไปตามความมุ่งหมาย

2.1.2 เป็นแผนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบคำตอบ หรือทำสำเร็จด้วยตนเอง โดยครุพยาบาลตอบบทบาทจากผู้บอกรับมาเป็นผู้อยู่กระแสต้นด้วย คำถ้ามหึ่งปัญหาให้ผู้เรียนคิดแก้หรือหาแนวทางไปสู่ความสำเร็จในการทำกิจกรรมเอง

2.1.3 เป็นแผนการสอนที่เน้นทักษะและกระบวนการ มุ่งให้ผู้เรียนรับรู้ และนำกระบวนการไปใช้จริง

2.1.4 เป็นแผนการสอนที่ส่งเสริมการใช้วัสดุอุปกรณ์ ที่สามารถจัดหาได้ในห้องถันหลีกเลี่ยงการใช้วัสดุอุปกรณ์สำเร็จราคาสูง

2.2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี

วิตรรัตน์ สุนทร โภจน์ (2551 : 133) ได้สรุปลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีมีดังนี้

2.2.1 สถาคลล้องกับหลักสูตร และแนวการจัดการเรียนรู้ของกรม

วิชาการกระทรวงศึกษาธิการ

2.2.2 นำไปใช้ได้จริงและ เป็นประสิทธิภาพ

2.2.3 เจียณถูกต้องตามหลักวิชา เหมาะสมกับผู้เรียนและวิชาที่กำหนด

2.2.4 มีความกระจ่างชัดเจน ทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่ายและเข้าใจได้

ตรงกัน

2.2.5 มีรายละเอียดมากพอที่ทำให้ผู้อ่านสามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้ได้

2.3 ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี

ชวิติ ชูกะเพง (2551 : 93) ได้สรุปลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ต้องประกอบไปด้วยลักษณะดังนี้

2.3.1 มีผลการเรียนรู้ที่คาดหวังอย่างชัดเจน

2.3.2 กิจกรรมการสอนชัดเจน นำไปสู่ผลการเรียนรู้ตัวชี้วัด

2.3.3 บทบาทและพฤติกรรมของครู ในการอำนวยความสะดวกในการ

จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ชัดเจน

2.3.4 สื่อที่มีความสัมพันธ์สถาคลล้องกับเนื้อหา และมาตรฐานตัวชี้วัด

2.3.5 วิธีการประเมินการเรียนรู้ ที่ชัดเจนสถาคลล้องและมีความ

สรุปได้ว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี เป็นแผนการสอนที่ให้แนวทางการสอน แก่ผู้สอนอย่างชัดเจน ทั้งด้านจุดประสงค์การสอน เมื่อหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน และการวัดผลประเมินผล โดยเฉพาะแนวทางการจัดกิจกรรมควรเป็น กิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติได้คิด ได้ทำ ได้แก้ปัญหา และได้เกิดทักษะกระบวนการ สามารถนำไปใช้ในชีวิตได้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2530 : 29) ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง คุณลักษณะ รวมถึงความรู้ความสามารถของบุคคลอันเป็นผลมาจากการเรียนการสอน หรือคือความสามารถทั้งปวงที่บุคคลได้รับจากการเรียนการสอน ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ของสมรรถภาพสมอง

สุทธิวรรณ พิรศักดิ์โสภณ (2537 : 27) ให้ความหมายว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถทางสมองหรือด้านสติปัญญาของผู้เรียนว่ามีความสามารถมาก น้อยเพียงใดหลังจากที่ได้รับประสบการณ์จากการสอนหรือจากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ และแบบทดสอบเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญมากที่จะทำให้ทราบถึงแหล่งนี้ได้

เยาวดี วิญญาลัยศรี (2539 : 16) ให้ความหมายว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ของผู้เรียนที่เรียนรู้ด้านเนื้อหา และทักษะต่าง ๆ แต่ละวิชาที่ได้จัดสอนในระดับชั้นเรียนต่าง ๆ ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งที่เป็นข้อเขียนและเป็น

ภาคปฏิบัติจริง

อารีย์ วชิรวรากร (2542 : 143) ให้ความหมายว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพทางสมองและสติปัญญาของนักเรียนหลังจากที่ได้เรียนไปแล้ว โดยใช้แบบทดสอบ

กู๊ด (Good, 1973 : 7) ได้กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์คือการทำให้สำเร็จ

(Accomplishment) หรือประสิทธิภาพทางด้านการกระทำในลักษณะที่กำหนดให้หรือด้านความรู้ ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การเข้าถึงความรู้ (Knowledge attained) ที่กำหนดให้ หรือคะแนนที่ได้จากการที่ครุณอบให้หรือหั้งสองอย่าง

รีเบอร์ (Reber, 1985 : 5) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหมายถึง ระดับความสามารถทางวิชาการของบุคคล ซึ่งสามารถวัดได้โดยใช้แบบทดสอบมาตรฐาน

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้ของบุคคล อันเป็นผลเนื่องมาจากการได้รับการพัฒนาทักษะทางการเรียนรู้ ซึ่งสามารถวัดได้โดยอาศัยเครื่องมือทางจิตวิทยาหรือแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.ลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นการทดสอบเพื่อประเมินผลการเรียน โดยจะทำการวัดหลังจากการเรียนการสอนสิ้นสุดลง จำเป็นต้องใช้เครื่องมือในการวัด นั่น คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้

2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543 : 15 – 20) ได้กล่าวถึงแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่าเป็นแบบทดสอบที่มุ่งวัดเนื้อหาวิชาที่เรียนผ่านมาแล้วว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถเพียงใด โดยมักจะเป็นข้อคำถามให้นักเรียนเขียนตอบ กับให้นักเรียนปฏิบัติจริง ซึ่งมี 2 แบบคือ

2.1.1 แบบทดสอบมาตรฐาน เป็นแบบทดสอบที่ดำเนินการสอบแบบมาตรฐานการเปลี่ยนแปลง เป็นมาตรฐานสร้าง โดยผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชา และยอมรับมาตรฐานนี้ในคุณภาพที่สามารถขยายอิสระประชากร ได้ การดำเนินการในการใช้แบบทดสอบมาตรฐานนี้ ต้องทำตามคู่มือทุกอย่าง ไม่ว่าการแจก การอธิบาย การใช้เวลา การตรวจ และการเปลี่ยนแปลงของข้อสอบ

2.1.2 แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น เป็นแบบทดสอบจำลองสร้างตาม

คุณประสงค์ของครูที่สอนเป็นคำถามที่เกี่ยวกับความรู้ที่นักเรียนได้เรียนในห้องเรียน ซึ่งเป็นการทดสอบว่านักเรียนมีความรู้มากแค่ไหนบกพร่องในส่วนใดจะได้สอนซ้อมเสริม หรือเป็นการวัดเพื่อคุณภาพพร้อมที่จะเรียนในเนื้อหาใหม่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของครู บางฉบับ อาจจะไม่ได้ทดลองสอบมาก่อน กลุ่มตัวอย่างไม่คุณประชากร การดำเนินการสอบจึงยังไม่มาตรฐานแก่ใจได้ทุกรายะ ครูผู้สอนไม่จำเป็นต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญในการสร้างข้อสอบ แบบทดสอบที่ครูสร้างนี้จึงเชื่อถือได้น้อยกว่าแบบทดสอบมาตรฐาน

แบบทดสอบมาตรฐานและแบบทดสอบที่ครุสร้างขึ้นนี้ จะมีวิธีการในการสร้างข้อคำถามที่เหมือนกัน เป็นคำถามที่วัดเนื้อหาและพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้านเหมือนกัน ดังนี้ วัดด้านการนำไปใช้ วัดด้านการวิเคราะห์ วัดด้านการสังเคราะห์ และ วัดด้านการประเมินค่า

2.2 ความหมายของแบบทดสอบวัดผลลัมภ์

บุญชุม ศรีสะจัด (2553 : 56 – 57) กล่าวว่า แบบทดสอบวัดผลลัมภ์ (Achievement test) หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ความสามารถของบุคคลในด้านวิชาการซึ่งเป็นผลจากการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระและตามจุดประสงค์ของวิชาหรือเนื้อหาที่สอนนั้น โดยทั่วไปจะวัดผลลัมภ์ในวิชาต่าง ๆ ที่เรียนในโรงเรียน วิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ อาจจำแนกออกได้เป็น 2 ประเภทคือ

2.2.1 แบบทดสอบอิงเกณฑ์ (Criterion referenced test) หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างขึ้นตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม มีคะแนนจุดตัดหรือคะแนนเกณฑ์ สำหรับใช้ตัดสินว่าผู้สอบมีความรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การวัดตรงจุดประสงค์เป็นหัวใจสำคัญของข้อสอบในแบบทดสอบประเภทนี้

2.2.2 แบบทดสอบอิงกลุ่ม (Norm referenced test) หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งสร้างเพื่อวัดให้ครอบคลุมหลักสูตร จึงสร้างตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร ความสามารถใน การจำแนกผู้สอบตามความเก่งอ่อน ได้คือ เป็นหัวใจสำคัญของข้อสอบในแบบทดสอบประเภทนี้ การรายงานผลการสอบอาศัยคะแนนมาตรฐานซึ่งเป็นคะแนนที่สามารถให้ความหมายแสดงถึง สถานภาพความสามารถของบุคคลนั้น เมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น ๆ ที่ใช้เป็นกลุ่ม เปรียบเทียบ

2.3 ประเภทของแบบทดสอบวัดผลลัมภ์ทางการเรียน

สมนึก ภัททิยชนี (2553 : 73 – 82) ได้เสนอว่า แบบทดสอบวัดผลลัมภ์ ทางการเรียนประเภทที่ครุสร้างมีหลายแบบ แต่นิยมใช้มี 6 แบบ ดังนี้

2.3.1 ข้อสอบอัตนัยหรือความเรียง (Subjective or essay test) เป็นข้อสอบที่ มีเฉพาะคำถามแล้วให้นักเรียนเขียนตอบอย่างเสรี เขียนบรรยายตามความรู้ และซื้อคิดเห็นของ แต่ละคน

2.3.2 ข้อสอบแบบการถูกต้อง (True false test) เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ ที่มี 2 ตัวเลือก แต่ละตัวเลือกดังกล่าวเป็นแบบคงที่ และมีความหมายตรงกันข้าม เช่น ถูก – ผิด ใช่ – ไม่ใช่ จริง – หรือไม่จริง เมื่อนอกนั้น – ต่างกัน

2.3.3 ข้อสอบแบบเติมคำ (Completion test) เป็นข้อสอบที่ประกอบด้วย ประโยคหรือข้อความที่ยังไม่สมบูรณ์แล้วให้ผู้ตอบเติมคำ หรือประโยคหรือข้อความลงในช่องว่างที่เรียนไว้แล้วเพื่อให้ได้ใจความและถูกต้อง

2.3.4 ข้อสอบแบบตอบสั้น ๆ (Short answer test) เป็นข้อสอบคล้ายกัน ข้อสอบเติมคำแต่แตกต่างกันที่ข้อสอบแบบตอบสั้น ๆ เขียนเป็นประโยคถ้าถามสมบูรณ์

2.3.5 ข้อสอบแบบจับคู่ (Matching test) เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ โดยมีคำถ้าหรือข้อความแยกออกจากกันเป็น 2 ชุด แล้วให้ผู้ตอบเลือกจับคู่ว่าแต่ละข้อความในชุดหนึ่ง (ตัวเขียน) จะจับคู่กับคำหรือข้อความใดในอีกชุดหนึ่ง (ตัวเลือก)

2.3.6 ข้อสอบแบบเลือกตอบ (Multiple choice) จะประกอบด้วย 2 ตอน ก็อตตอนนำหรือคำถ้า (Stem) กับตอนเลือก (Choice) ในตอนเลือกนี้จะประกอบด้วยตัวเลือกที่เป็นคำตอบถูกและตัวเลือกที่เป็นตัวลวง และคำถ้าแบบเลือกตอบที่ดินยมใช้ตัวเลือกที่ใกล้เคียงกัน คุณเคน ๆ จะเห็นว่าทุกตัวเลือกถูกหมวดแต่ความจริงมีหนึ่งถูกมากน้อยต่างกัน

2.4 ลักษณะที่ดีของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สมนึก ภัททิยานี (2553 : 67 – 71) ได้กล่าวถึงลักษณะที่ดีของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังต่อไปนี้

2.4.1 ความเที่ยงตรง (Validity) หมายถึง ลักษณะของแบบทดสอบทั้งฉบับที่สามารถวัดได้ตรงกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการหรือวัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ความเที่ยงตรงจะเปรียบเสมือนหัวใจของการทดสอบ

2.4.2 ความเชื่อมั่น (Reliability) หมายถึง ลักษณะของแบบทดสอบทั้งฉบับที่สามารถวัดได้คงที่คงวาไม่เปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะทำการสอบใหม่กี่ครั้งก็ตาม

2.4.3 ความยุติธรรม (Fair) หมายถึง ลักษณะของแบบทดสอบที่ไม่เบิดโอกาสให้มีการได้เปรียบเสียเปรียบในกลุ่มผู้เข้าสอบด้วยกัน และไม่เบิดโอกาสให้ทำข้อสอบโดยการเดา

2.4.4 ความลึกของคำถ้า (Searching) หมายถึง ข้อสอบแต่ละข้อนั้นจะต้องไม่ถูกผิดเพิ่มหรือถูกต้องแต่ต้องให้นักเรียนนำความรู้ความเข้าใจไปคิดคดเปล่งแก่ปัญหาแล้วจึงตอบได้

2.4.5 ความยั่งยืน (Exemplary) หมายถึง แบบทดสอบที่นักเรียนทำด้วยความสนุกเพลิดเพลิน ไม่เบื่อหน่าย

2.4.6 ความจำเพาะเจาะจง (Definition) หมายถึง ข้อสอบที่มีแนวทางหรือ

ทิศทางการตามตอบชัดเจน ไม่คลุมเครื่อ ไม่แหงกลเม็ดให้นักเรียนงง

2.4.7 มีความเป็นปัจจัย (Objective) โดยมีสมบัติ 3 ประการดังต่อไปนี้

- 1) ตั้งคำถามให้ชัดเจน ทำให้ผู้เข้าสอบทุกคนเข้าใจความหมายตรงกัน
- 2) ตรวจให้คะแนนได้ตรงกัน แม้ว่าจะตรวจหลายครั้งหรือตรวจหลายคน
- 3) แปลความหมายของคะแนนให้เหมือนกัน

2.4.8 ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง แบบทดสอบที่มีจำนวนข้อสอบมากพอประมาณ ใช้เวลาสอบพอเหมาะสม ประหยัดค่าใช้จ่าย จัดทำแบบทดสอบด้วยความประณีต ตรวจให้คะแนนได้รวดเร็ว รวมถึงตั้งเวลาลืมในการสอบที่ดี

2.4.9 อำนาจจำแนก (Discrimination) หมายถึง ความสามารถในการจำแนกผู้เข้าสอบแบบทดสอบที่ดีจะต้องมีอำนาจจำแนกสูง

2.4.10 ความยาก (Difficulty) ขึ้นอยู่กับทฤษฎีที่เป็นหลักยึด เช่น ตามทฤษฎีการวัดผลแบบอิงเกณฑ์ ข้อสอบที่ดีคือ ข้อสอบที่ไม่ยากหรือง่ายเกินไปหรือมีความยากพอเหมาะสม ส่วนทฤษฎีการวัดแบบอิงกลุ่มนั้นความยากง่ายไม่ใช่สิ่งสำคัญ สิ่งสำคัญอยู่ที่ข้อสอบนั้นวัดได้ในจุดประสงค์ที่ต้องการวัดได้จริงหรือไม่ ถ้าวัดได้จริงก็นับว่าเป็นข้อสอบที่ดีได้แม้ว่าจะเป็นข้อสอบที่ง่ายก็ตาม

จากที่นักวิชาการได้กล่าวถึงแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สรุปได้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบทดสอบที่ใช้ทดสอบเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเมื่อสิ้นสุดการเรียนแล้ว ซึ่งมีทั้งแบบทดสอบมาตรฐานและแบบทดสอบที่ครรัชร่างขึ้นโดยแบบทดสอบมาตรฐานจะสร้างขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขา ส่วนแบบทดสอบที่ครรัชร่างขึ้นนั้นก็มีหลายแบบ ซึ่งครุจะสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามคุณลักษณะเนื้อหาวิชานั้น ๆ และเป็นค่าตามที่วัดเนื้อหาและพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้าน คือ ดักษณะ เนื้อหาวิชานั้น ๆ และเป็นค่าตามที่วัดเนื้อหาและพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้าน คือ วัดด้านการนำไปใช้ วัดการวิเคราะห์ วัดด้านการสังเคราะห์ และวัดด้านการประเมินค่า ทั้งนี้ จะต้องเป็นแบบทดสอบที่มีคุณลักษณะที่ดีตามที่นักวิชาการกล่าวไว้ด้วย

ความพึงพอใจในการเรียนรู้

1. ความหมายของความพึงพอใจ

แอนเปลไวท์ (ปรียาพร วงศ์อนุตร โภจน์. 2546 : 84 ; อ้างอิงมาจาก Applewhite. 1965 : 6) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกส่วนตัวของบุคคลในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีความหมายกว้างรวมไปถึงความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมทางกายภาพด้วย การมีความสุข

ที่ทำงานร่วมกับคนอื่นที่เข้ากันได้มีทัศนคติที่ดีต่องานด้วย

สุระ หิน โอดสก (2540 : 38) กล่าวว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติที่มีต่อการปฏิบัติงาน เกิดความสุขสบายที่ได้จากการทำงาน ความสุข ที่ได้ทำงานกับเพื่อนร่วมงานและมีความพึงพอใจเกี่ยวกับลักษณะงาน ถ้าตอบแทน การบังคับ บัญชา กดดันงานและความก้าวหน้าในอาชีพ

ตนอมทรัพย์ มะลิซ้อน (2540 : 38) กล่าวว่า ความพึงพอใจ คือ ความรู้สึกนึงคิดหรือ ทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานแต่ละคน ที่มีต่องานและปัจจัยหรือองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับงาน นั้น ๆ จนสามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ตลอดจน สามารถลดความเครียดของผู้ปฏิบัติงานให้ต่ำลงได้

นเรศ ภูโภคสูง (2541 : 7) มีความเห็นว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน หมายถึง ความรู้สึกที่มีความสุขหรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งเกิดจากการได้รับการ ตอบสนองความต้องการในปัจจัยต่าง ๆ ใน การปฏิบัติงาน ถ้าบุคคลมีความรู้สึกหรือเจตคติที่ดี ต่อการปฏิบัติงานในทางบวก จะมีผลทำให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน มีการเสียสละ อุทิศกาย แรงใจ และติดปัญญาให้แก่งานมาก ตรงกันข้ามถ้าบุคคลมีความรู้สึกหรือเจตคติที่มี ความต่อการปฏิบัติงานในทางลบ จะทำให้เกิดความไม่พึงพอใจแก่งาน ทำให้ไม่มีความกระตือรือร้น ในการปฏิบัติงาน ขาดความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เนื่องจาก ความพึงพอใจในการ ปฏิบัติงานของบุคคล ไม่คงที่แน่นอน อาจเปลี่ยนแปลงได้เสมอตามกาลเวลาและสภาพแวดล้อม ที่เปลี่ยนแปลงไป ขณะนี้ผู้บริหารจึงควรทำการตรวจสอบความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานของ หน่วยงาน เพื่อที่จะได้ทำการแก้ไขปรับปรุงบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานให้อีกหรือ สนองตอบต่อความต้องการของบุคลากร เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจ และกระตุ้นให้ ผู้ปฏิบัติงานเกิดความเต็มใจที่จะใช้พลังปฏิบัติงาน ทำให้องค์กรเกิดความเจริญและประสบ ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

สุเทพ เมฆ (2541 : 39) กล่าวว่า ความพึงพอใจในบรรณาการการเรียนการสอน หมายถึงความรู้สึกพอใจในสภาพการจัดองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ซึ่งมี ความสำคัญในการช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวา มีความเจริญของงาน มีความ กระตือรือร้นเพื่อจะเรียนให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง

วิรุพ พรรณเทวี (2542 : 11) กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกภายในจิตใจ ของมนุษย์ที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าจะคาดหมายกับสิ่งหนึ่งสิ่งใด อย่างไร ถ้าคาดหวัง หรือมีความตั้งใจมาก และได้รับการตอบสนองด้วยดี จะมีความพึงพอใจมาก

แต่ในทางตรงกันข้าม อาจพิเศษหรือไม่พอไปเป็นอย่างยิ่ง เมื่อไม่ได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตนตั้งใจไว้ว่าจะมีมากหรือน้อย

บุญล้วน พลประเสริฐ (2543 : 31) กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจเกิดจากความต้องการของบุคคลในองค์กร บางคนพอใจเนื่องจากผลงานที่ทำสำเร็จ บางคนพอใจเพราะลักษณะงานที่ปฏิบัติ แต่บางคนพอใจเพื่อร่วมงาน

กาญจนा อรุณสุขรุจิ (2546 : 5) กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจของบุขุนย์ เป็นการแสดงทางพฤติกรรมที่เป็นนามธรรม ไม่สามารถมองเห็นเป็นรูปร่างได้ การที่เราทราบว่าบุคคลมีความพึงพอใจหรือไม่ สามารถสังเกตโดยการแสดงออกที่ค่อนข้างสลับซับซ้อน และต้องมีสิ่งเร้าที่ตรงต่อความต้องการของบุคคล จึงจะทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ ดังนั้น การสร้างสิ่งเร้าจึงเป็นแรงจูงใจของบุคคลนั้น ให้เกิดความพึงพอใจในงานนั้น

อารี พันธุ์ณัณ (2546 : 49) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจหมายถึง ความรู้สึกที่ดีที่มีต่อการปฏิบัติงานคือ รู้สึกชอบ รัก พ้อใจหรือเจตคติที่ดีต่องานซึ่งเกิดจากการได้รับการตอบสนองความต้องการทั้งด้านวัตถุและด้านจิตใจเป็นความรู้สึกที่มีความสุข เมื่อได้รับความสำเร็จตามต้องการหรือแรงจูงใจ

วงศ์เดือน มีทรัพย์ (2547 : 35) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนิ่งคิดหรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการทำงานหรือการปฏิบัติ กิจกรรมในเชิงบวก ดังนั้นความพึงพอใจในการเรียนรู้จึงหมายถึงความรู้สึกพอใจของใจใน การร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนและต้องการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ จนบรรลุผลสำเร็จ ลั้นดา สิทธิจักร และจิราภรณ์ จันทร์อรักษ์ (2551 : 7) กล่าวว่า บุคคลจะเกิดความพึงพอใจในการทำงานได้อย่างดีถ้าสภาพของงานดี หมายถึง การมีตำแหน่งที่ดี มีรายได้เพียงพอ กับการดำรงชีวิต มีความมั่นคงในหน้าที่การงาน ซึ่งก่อให้เกิดสถานภาพทางสังคมสูง ทำให้บุคคลสามารถปรับบุคลิกภาพของตนให้เข้ากับสภาพสังคม

จากการให้ความหมายของความพึงพอใจดังกล่าว สรุปได้ว่าความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือเจตคติที่ดีต่อสิ่งที่ได้ปฏิบัติและสามารถตอบสนองความต้องการนั้นได้ ดังนั้น ความพึงพอใจในการเรียนรู้ หมายถึง ความรู้สึกชอบ ยินดี เติ่มใจ และมีเจตคติที่ดีต่อการขัด กิจกรรมการเรียนการสอนของผู้เรียน และกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ได้ทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน

บริบทโรงเรียนบ้านคงกำพี

1. ข้อมูลทั่วไป

โรงเรียนบ้านคงกำพี เป็นหน่วยงานในกำกับดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายานอย่างเป็นทางการ เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รับผิดชอบ ควบคุมดูแลส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 19 คน สายบริหาร 1 คน ข้าราชการครู 12 คน พนักงานราชการ 3 คน ครูอัตราจ้าง 2 คน ลูกจ้างชั่วคราวครูรายเดือน 1 คน ช่างไม้ 1 คน นักเรียน 195 คน โรงเรียนบ้านคงกำพี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต 2 มีภารกิจที่ต้องรับผิดชอบการจัดการศึกษา ดังนี้

1.1 ภารกิจหลัก

จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาให้แก่เด็กในวัย 5 - 6 ปี ตามเจตนารมณ์ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 พระราชนูญติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2545

จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาให้แก่เด็กที่มีอายุในเกณฑ์ภาคบังคับตาม เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 พระราชนูญติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พระราชนูญติการศึกษา ภาคบังคับ พ.ศ. 2545

จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ให้แก่นักเรียนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ให้มีโอกาสศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคบังคับ อีก 3 ปี อย่างทั่วถึงตามนโยบายรัฐบาลจัดการศึกษาให้กับเด็กวัยเรียนทั้ง 4 กลุ่ม คือ เด็กปกติ เด็กที่มีความสามารถพิเศษ เด็กพิการและเด็กด้อยโอกาส

ดำเนินการบริหารงาน 4 งาน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงาน งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

1.2 ภารกิจเสริม

ดำเนินงานตามแผนงาน งาน/โครงการ ในการจัดการศึกษาตามนโยบายรัฐบาล ประสานงานและร่วมปฏิบัติงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควบคู่และดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ

2. ข้อมูลพื้นฐาน

ปัจจุบัน โรงเรียนบ้านคงกำพี มีนักเรียน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนนักเรียนและห้องเรียน

ชั้น	จำนวนห้องเรียนตามบัญชี เรียกชื่อ	จำนวนนักเรียน		
		ชาย	หญิง	รวม
ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1	1	4	4	8
ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2	1	5	7	12
รวม	2	9	11	20
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	1	8	5	13
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	1	5	4	9
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	1	9	9	18
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	1	10	10	20
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	1	10	8	18
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	1	11	8	19
รวม	6	52	45	97
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	1	10	6	16
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	1	11	10	21
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	1	24	17	41
รวม	3	45	33	78
รวมทั้งสิ้น	11	106	89	195

การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบ้านคงกำพี โดยยึดหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาชั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านคงกำพี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

สุพรรษี ทรัพย์เจริญ (2533 : 74 - 75) ศึกษาเรื่องการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม
เรื่อง คำพ้องเสียงสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยผู้วิจัยใช้
หนังสืออ่านเพิ่มเติมจำนวน 5 เล่ม และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำนวน 40 ข้อ

ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างผลการวิจัยพบว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ

89.32/84.83

วันชุมพู ยืนรุ่งเรือง (2534 : 58 – 59) สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมประกอบบทบาท
การคุณสีและภาพถ่ายสี เรื่อง “การอนุรักษ์ป่าชายเลน” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
เพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสือในด้านความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน
ผลปรากฏว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 85.88/87.75

ชนิสา คชาทอง (2543 : 48 – 49) สร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง “เที่ยวเมืองสงขลา” ผลการทดลองปรากฏว่าหนังสือที่สร้างขึ้น
มีประสิทธิภาพ 80.27/80.53 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

สุชาติ เจริญฤทธิ์ (2543 : 47 - 48) สร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน สำหรับ
นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง เที่ยวเมืองพังงา ผลการศึกษาพบว่า

1. หนังสือส่งเสริมการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง
เที่ยวเมืองพังงา มีประสิทธิภาพ 80.47/80.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. หนังสือส่งเสริมการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง
เที่ยวเมืองพังงา มีค่าความเชื่อมของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากับ 0.752

ประภา เมษุจเพพรศรี (2543 : 89) พัฒนาหนังสืออ่านประกอบ เพื่อเสริมการ
อ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า

1. หนังสืออ่านประกอบ เพื่อเสริมการอ่านจับใจความภาษาไทย ที่ผู้วิจัย
สร้างขึ้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 84.19/81.20 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์
มาตรฐาน 80/80

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ใช้หนังสืออ่านประกอบ เพื่อเสริมการ
อ่านจับใจความภาษาไทย มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ใช้
หนังสือชุดพื้นฐานภาษา ตามคู่มือครุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทองสุข นิวทอง (2544 : 75 – 78) “ได้ศึกษาค้นคว้าและพัฒนาการเรียนการสอน
ในวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านและแบบฝึกเสริมทักษะ
โดยทดลองกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาฯ จำนวน 5 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 215 คน พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนอยู่ในระดับมาก

หงษ์สา คงจันทร์ โ�ติ (2548 : 85) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านวิชาภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหินแห่เสริมศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา마사라akan เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านมีประสิทธิภาพของกระบวนการเท่ากับ 94.37 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เท่ากับ 91.61 แสดงว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อันจนา วงศ์ไชยา (2549 : 32 – 33) ได้วิจัยการสร้างหนังสือนิทานพื้นบ้านเพื่อเสริมทักษะการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ได้หนังสือนิทานพื้นบ้านจะเรียง เพื่อเสริมทักษะการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 5 เรื่อง ลักษณะของหนังสือเป็นการบรรยายแบบร้อยแก้ว มีภาพประกอบเป็นภาพคล้ายเด่น ประสมภาพของหนังสือนิทานพื้นบ้านเพื่อเสริมทักษะการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปรากฏว่ามีประสิทธิภาพ 76.30/71.50 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนดคือ 70/70 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหนังสือนิทานพื้นบ้านเพื่อเสริมทักษะการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา อยู่ในระดับดี

สนธยา อະ โน (2549 : 45-46) ได้วิจัยการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง ตำนานเวียงมະลิกา ผลการวิจัยพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นประชญ์ห้องถูนของจำลองฝ่าย จำลองแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 2 คน ได้ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาข้อมูลดำเนินเรื่อง มະลิกา พบร่วมเนื้อหาข้อมูลเวียงมະลิกามีความถูกต้องและเหมาะสมดีมาก ในการที่จะนำไปใช้ ดำเนินการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างหนังสือสำหรับเด็กจำนวน 3 คน ได้ประเมินคุณค่าหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่องตำนานเวียงมิกา ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นในด้านคุณค่าทางศิลป์ ค่าเฉลี่ย 4.86 และ 4.73 ตามลำดับ ส่วนด้านภาษาและเนื้อหา และด้านรูปเปลี่ยนอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ย 4.16 และ 4.00 หนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นมีคุณภาพประกอบอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย 4.42 ครุผู้สอนวรรณกรรมห้องถูนระดับชั้วชั้นที่ 2 ห้องถูน มีความคิดเห็น ด้านหนังสือส่งเสริมการอ่านดีมาก ส่วนความคิดเห็นของนักเรียน ชั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวน 20 คน มีความคิดเห็นต่อหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่องตำนานเวียงมະลิกา ส่วนประกอบของหนังสือ และด้านเนื้อหาอยู่ในระดับดีมาก ส่งเสริมการนำไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับดีมาก ครุผู้สอนวรรณกรรม ห้องถูน มีความคิดเห็น ด้านหนังสือส่งเสริมการอ่านดีมาก ส่วนความคิดเห็นของนักเรียน ชั้น

ประณมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนหัวยศคลา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 40 คน ที่มีต่อหนังสือส่งเสริมการอ่านอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ย 2.73

เอมอร ศุภกุล (2549 : 38) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านภาษาไทย รี่อง ประเพณีบูชาอินทีล สำหรับนักเรียนชั้นชั้นที่ 2 โรงเรียนพระฤทธิ์ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า หนังสือมีคุณภาพดีมาก ผู้ทรงเชี่ยวชาญ ได้แสดงความคิดเห็น ในด้านต่าง ๆ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ เนื้อเรื่อง เนื้อหา การใช้ภาพประกอบ อยู่ในระดับดีมากและการใช้ภาษาอยู่ในระดับดี

อรุณี จิรมหาศาตร (2550 : 89 – 93) ได้ศึกษาการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน ประกอบการเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รี่อง เที่ยวเมืองสามชัย ผลการศึกษาพบว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านประกอบการเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รี่อง “เที่ยวเมืองสามชัย” มีประสิทธิภาพ $80.44/80.20$ แสดงว่าหนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

12. งานวิจัยต่างประเทศ

ชาร์ท (Schartz. 1976 : 8028 – A) ที่ได้ศึกษาความสามารถเกี่ยวกับการสร้างหนังสือสะกดคำด้วยภาพของนักเรียนเกรด 2 – 6 จำนวน 160 คน โดยใช้รูปภาพที่มีความหมายสมและแบบทดสอบการอ่านสะกดคำ พบร่วมกันว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้รูปภาพที่มีความหมายสมมีผลการอ่านสะกดคำสูงกว่านักเรียนที่เรียนการอ่านสะกดคำแบบปกติ

ชเวนเดนเจอร์ (Schewendinger. 1977 : 51) ได้ศึกษาผลการอ่านสะกดคำจากหนังสือส่งเสริมการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 503 คน โดยใช้แบบศึกษาที่มีรูปภาพเหมือนของจริงแบบเขียนตามคำบอกและแบบทดสอบการอ่านคำ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฟิกหัดที่มีรูปภาพจริงมีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านสะกดคำสูงกว่า นักเรียนที่เรียนโดยไม่ใช้รูปภาพเหมือนของจริง

แรนคิน อริกสัน (Rankin-Erickson. 2000 : 206-255) ให้ทำการศึกษาข้อคิดเห็นที่สำคัญและวิธีพิจารณาหนังสือส่งเสริมการอ่าน พบร่วมกันว่า วิธีสอนและการพัฒนาทักษะด้านการอ่านของนักเรียนที่มีความบกพร่องด้านการอ่านจะต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย บุคลิกภาพของครู การสอนของครูและส่วนประกอบอื่นจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านของนักเรียน รวมทั้งความเข้มข้น ความตื่นเนื่องของการสอนและการฝึกซึ้งส่วนประกอบเหล่านี้จะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จด้านการอ่าน

ทูกีเซน (Torgesen. 2000 : 55-64) ได้ทำการศึกษาผลการตอบสนองระหว่างบุคคลในการใช้หนังสือส่งเสริมการเรียน เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน เพื่อช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางด้านการอ่านเพิ่มขึ้น โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เริ่มอ่านอ่านได้ สอนวิธีอธิบายคำถูกต้อง โดยใช้คำศัพท์ที่เหมาะสมกับชั้นเรียน พนวันนักเรียนชั้น ป.1 และ ป.2 มีผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านเพิ่มขึ้น จาก 2 เท่าเป็น 6 เท่า

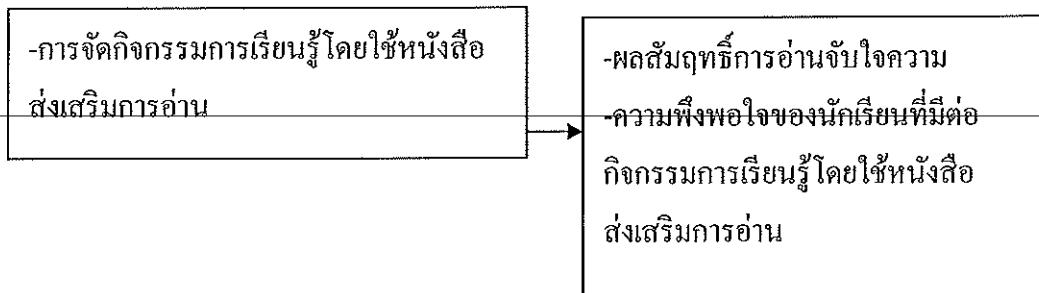
จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศตามที่กล่าวมานี้ พอสรุปได้ว่า การใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านมาประกอบการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความ ช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านการเรียนรู้ภาษาไทย มีทักษะด้านการอ่าน การเขียนดีขึ้นซึ่งเป็นการนำไปสู่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้นด้วย จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความโดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อนำมาประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับบทเรียนในหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน เพิ่มพูนความรู้แก่นักเรียน นอกเหนือจากหนังสือเรียน อีกทั้งเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและมีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ นักเรียนจะได้มีความสามารถในการอ่าน อ่านได้ อ่านเป็น และใช้ทักษะการอ่านเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ แต่วงหากความรู้ที่หลากหลายท่อไป ตลอดจนการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อ กิจกรรมและสื่อการเรียน เป็นต้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษารอบแนวคิดในการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความ โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับ จังหวัดหนองคายและคุณธรรม โดยยึดหลักการสร้างหนังสือตามแนวคิดของ จินตนา ใบกาญจน์ (2542 : 47) ที่ยึดสาระสำคัญ แก่นของเรื่องเป็นแนวทางในการเขียน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังแผนภาพที่ 1

ตัวเปรียบ

ตัวเปรตาม

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY